

2009 spalio 30

Nr. 20 / 332

Lietuvos
Katalikų Bažnyčios
informacijos centro
leidinys

ISSN 1392-6098

Bažnyčios žinios

Popiežius

Benediktas XVI APIE KUNIGYSTĖS ESMĘ	2
--	---

Popiežiaus katechezės

Benediktas XVI APIE ŠVENTĄJĮ JONĄ LEONARDĮ	4
APIE ŠVENTĄJĮ PETRĄ GARBINGĄJĮ	5

Bažnyčia Lietuvoje

Minėjimas Žemaičių Kalvarijoje	7
Vilniuje atidarytas Bažnytinio paveldo muziejus	8
Lietuvos <i>Caritas</i> paminėjo veiklos 20-ąsias metines	10
Lietuvos vyrų vienuolių vyresniųjų konferencijos posėdis	11
Kauno arkivyskupijos kunigų susirinkimas	13
Atsinaujinimo diena	13
Paminėta Pasaulinė paliatyvosios pagalbos diena	15
Kun. P. Masilionio mirties 29-osios metinės	16

Homilijos

VILTIES DIENA 33 eilinis sekmadienis (B)	17
KITOKS KARALIUS Kristaus Karaliaus iškilmė	18

Straipsniai

Kardinolas Joseph Ratzinger DIEVAS KŪRĖJAS	19
---	----

Bažnyčia pasaulyje

Europos socialinės dienos	22
Penki nauji šventieji	22
Europos vyskupų susitikimas	23
Afrikos sinodo pasiūlymai	24
Nauja struktūra anglikonų tradicijos katalikams	24

Papilio g. 5
44275 Kaunas, Lietuva
Telefonai: (37) 32 38 53, 32 27 58
Telefaksas (37) 32 38 53
El. paštas lkbic@lcn.lt
www.baznycioszinios.lt

Benediktas XVI

Apie kunigystės esmę

*Pamokslas, pasakytas 2009 m. rugsėjo 12 d.
per šv. Mišias, kurių metu iššventinti penki vyskupai*

(sutrumpintas)

<...> Vadovaujantis apaštališkąja tradicija, šis sakramentas suteikiamas rankų uždėjimu ir malda. Rankos uždedamos tylint. Žmogiškasis žodis nutyla. Siela tylėdama atsiveria Dievui, jo ranka paima žmogų, padaro jį savą ir kartu apsaugodama pridengia, kad nuo šios akimirkos jis visada būtų Dievo, jam visas priklausytų ir žmones vestų į Dievo rankas. Antras pagrindinis iššventinimo elementas yra malda. Vyskupu iššventinama malda. Nė vienas žmogus negali padaryti kito kunigu, vyskupu. Pats Viešpaties maldos žodžiu ir rankų uždėjimu paima tą žmogų tarnybon, įtraukia į savo kunigystę. Jis pats iššventina išrinktąjį. Jis pats, vienintelis vyriausiasis Kunigas, kuris atnašavo auką už mus visus, padaro jį savo kunigystės dalininku, idant jo žodis ir darbai būtų prieinami visiems laikams.

Bažnyčia savo liturgijoje šiam maldos ir Kristaus veikimo žmogaus atžvilgiu ryšiui išreikšti išrutuliojo iškalbingą ženklą. Iššventinamosios maldos metu virš kandidato atverčiama *Evangelijų knyga*, Dievo žodžio knyga. Į jį turi tekėti Evangelija, gyvasis Dievo žodis turi jį tartum persunkti. Evangelija galiausiai nėra vien žodis – tai pats Kristus. Su žodžiu ši žmogų turi persunkti pats Kristaus gyvenimas, kad jis iki galo su juo susivienytų, kad jame gyventų Kristus, teikdamas jo gyvenimui formą ir turinį. Taip jame privalo tapti tikrove tai, kas šiandienės liturgijos skaitiniuose išnyra kaip Kristaus kunigiškosios tarnybos esmė. Iššventinamasis turi būti pilnas Dievo Dvasios ir ja gyventi, skelbti vargdieniams linksmą naujieną, tikrąją laisvę ir viltį, įgalinančią žmogų gyventi ir jį gydančią. Jam būtina statydinti tarp žmonių Kristaus kunigystę, kunigystę Melchizedeko būdu, t. y. teisingumo ir taikos valdžią. Jis, kaip ir 72 Viešpaties išsiųsti mokiniai, privalo būti gydantysis, padedantis gydyti vidinę žmogaus žaizdą – nutolimą nuo Dievo. Pirmutinis ir pagrindinis gėris, kurio žmogui reikia, yra Dievo artumas. Dievo karalystė, apie kurią šiandien kalbama Evangelijoje, nėra kažkas greta Dievo, koks nors pasaulio būvis – tai tiesiog Dievo buvimas čia ir dabar, buvimas, kuris yra tikrai gydanti galia.

Jėzus visus šiuos įvairialypius savo kunigystės aspektus apibendrino vienu sakiniu: „Žmogaus Sūnus atėjo, ne kad jam tarnautų, bet pats tarnauti ir savo gyvybės atiduoti kaip išpirkos už daugelį“ (Mk 10, 45). Tarnauti ir save atiduoti; būti ne sau, bet kitiems remiantis Dievu ir žvelgiant į jį – štai giliausias Jėzaus Kristaus misijos branduolys ir kartu tikroji jo kunigystės esmė. Todėl žodį „tarnas“ jis padarė savo aukščiausiu garbės titulu, taip apversdamas vertybes, dovanodamas mums naują Dievo ir žmogaus paveikslą. Jėzus ateina ne kaip vienas šio pasaulio valdovų, jis, tikrasis Viešpats, ateina kaip tarnas. Jo kunigystė yra ne viešpatauti, bet tarnauti – štai kokia yra naujoji Jėzaus Kristaus kunigystė Melchizedeko būdu.

Apaštališkosios, kunigiškosios tarnybos esmę labai aiškiai suformulavo šventasis Paulius. Turėdamas prieš akis nesutarimus, Korinto Bažnyčioje išpliekusius tarp įvairių srovių, priskiriančių save skirtingiems apaštalamams, jis klausia: kas gi yra apaštalas? Kas yra Apolas? Kas yra Paulius? Tarnai, kiekvienas tarnaujantis taip, kaip Viešpaties jam skirta (plg. 1 Kor 3, 5). „Tegul žmonės laiko mus Kristaus tarnais ir Dievo slėpinių tvarkytojais. O iš tvarkytojų belieka reikalauti, kad būtų ištikimi“ (4, 1 ir t.). Paskutinę savo gyvenimo savaitę Jeruzalėje Jėzus pasakė du palyginimus apie tarnus, kuriems Viešpats pasaulio laike patiki savo gėrybes, ir išryškino tris tikrosios tarnystės bruožus, kuriais sukonkretinamas kunigiškosios tarnybos paveikslas. Pabaigoje trumpai apžvelkime šiuos bruožus, kad Jėzaus akimis pažvelgtume į užduotį, kuriai Jūs, mieli bičiuliai, šią valandą esate pašaukiami.

Pirmasis bruožas, kurio Viešpats reikalauja iš tarno, yra ištikimybė. Tarnui patikėta didžiulė gėrybė, kuri jam nepriklauso. Bažnyčia yra ne mūsų, bet jo Bažnyčia, Dievo Bažnyčia. Tarnas privalo atsiskaityti, kaip jis elgėsi su jam patikėta gėrybe. Nepririšame prie savęs žmonių, nesiekiame valdžios, įtakos, prestižo ir t. t. Vedame žmones pas Jėzų Kristų ir pas gyvąjį Dievą. Per tai įvesdiname juos į tiesą ir laisvę, iš kurios kyla tiesa. Ištikimybė yra nesavanaudiškumas, ir kaip tik per tai išlaisvinamas pats tarnas bei jam patikėtasis. Žinome, kaip pasaulietinė visuomenė ir neretai Bažnyčia nukenčia, kai daugelis, kuriems patikėta atsakomybė, darbuojasi ne visumos, bendrosios gerovės, bet savo labui. Viešpats keliais sakiniais pavaizduoja negerąjį tarną, lėbaujantį, mušantį pavaldinius ir taip iškreipiantį savo užduoties esmę. Graikų kalboje žodis „ištikimybė“ sutampa su žodžiu „tikėjimas“. Jėzaus Kristaus tarno ištikimybės esmę sudaro tai, kad jis nemėgina tikėjimo pritaikyti laiko madoms.

Tik Kristus turi amžinojo gyvenimo žodžius, ir juos turime skelbti žmonėms. Jie yra tas brangus mums patikėtasis lobis. Tokia ištikimybė nėra sterilus ir statiškas dalykas. Ji – kūrybinga. Viešpats peikia tarną, užkasusį patikėtąjį lobį, kad šiam nieko nenutiktų. Tokia tariama ištikimybė jis Viešpaties lobį tik padėjo į šalį, jog galėtų užsiimti savo reikalais. Ištikimybė nėra baimė. Ją įkvepia meilė bei meilės dinamika. Viešpats giria tarną, pagausinusį lobį. Tikėjimą reikia skleisti: jis duotas ne mums patiems, mūsų pačių sielų išganymui, bet kitiems, šiam pasauliui ir laikui. Turime išstatyti tikėjimą šiame pasaulyje, kad jis jame taptų gyvąja jėga, kad Dievo buvimas čia ir dabar augtų.

Antrasis bruožas, kurio Jėzus reikalauja iš tarno, yra protingumas. Čia iš karto reikėtų vengti nesusipratimo. Protingumas nėra gudrumas. Pasak graikų filosofijos tradicijos, protingumas yra pirmutinė iš pagrindinių dorybių. Jis reiškia pirmenybės teikimą tiesai, kuri per „protingumą“ tampa mūsų veiklos matu. Protingumas reikalauja nusižeminusio, drausmingo ir budraus proto, kuris nesileidžia akinamas prietarų, daro sprendimus ne vadovaudamasis įgeidžiais ir aistromis, bet ieško tiesos, taip pat nepatogios tiesos. Protingumas reiškia ieškoti tiesos ir elgtis remiantis tiesa. Protingas tarnas pirmiausia yra tiesos, sąžiningo proto žmogus. Dievas per Jėzų Kristų plačiai atlapojo tiesos langą, kurį savo jėgomis dažnai įstengiame praverti vos vos ir kuris būna tik iš dalies permatomas. Šventuoju Raštu, Bažnyčios tikėjimu jis atskleidžia esminę tiesą apie žmogų, tiesą, nukreipiančią mūsų veiklą reikiama linkme. Tad Jėzaus Kristaus kunigiškojo tarno pirmos pačios svarbiausios dorybės esmė yra leisti būti ugdomam tiesos, kurią mums rodo Kristus. Būtent per tai tapsime tikrai protingais žmonėmis, kurie sprendžia vadovaudamiesi visuma, o ne atsitiktiniais fragmentais. Žvelgiame į pasaulį ir žmones bei atpažįstame, kas iš tikro vertinga gyvenime, ne pravėrę siaurą mūsų pačių gudrumo langelį, bet pro platų, Kristaus mums atvertą langą į tiesą.

Trečiasis bruožas, kurį Jėzus mini palyginimuose apie tarną, yra gerumas: „Gerasis ir ištikimasis tarne <...>. Eikš į savo šeimininko džiaugsmą!“ (Mt 25, 21. 23). Kas kalbant apie „gerumo“ bruožą turima galvoje, gali paaiškėti prisiminus Jėzaus susitikimą su turtingu jaunuoliu. Šis vyras kreipėsi į Jėzų pavadindamas jį „gerasis Mokytojai“ ir sulaukė stebėtino atsakymo: „Kam vadini mane geru? Niekas nėra geras, tik vienas Dievas“ (Mk 10, 17 ir t.). Geras tikrąja šio žodžio reikšme yra tik Dievas. Jis yra absoliutus Gėris, pats gerumas. Todėl būti geram kūriniiui – žmogui neiš-

vengiamai reiškia būti atsigręžusiam į Dievą. Gerumas auga viduje vienijantis su gyvuoju Dievu. Gerumas suponuoja gyvą bendrystę su Dievu – Gėriu, vis glaudesnę vidinį vienijimąsi su juo. Iš tikrųjų: iš ko kito galėtume pasimokyti tikrojo gerumo, jei ne iš to, kuris mylėjo mus iki galo, atiduodamas savo gyvybę (plg. Jn 13, 1)? Gerais tarnais tampame per mūsų gyvą ryšį su Jėzumi Kristumi. Tik jei mūsų gyvenimas rutuliojasi kalbantis su juo, tik jei į mus įsismelkia ir mus ugdo jo esmė, jo bruožai, galime tapti tikrai gerais tarnais.

Bažnyčios kalendoriuje šiandien įrašytas Marijos vardas. Joje, kuri buvo ir yra iki galo susivienijusi su savo Sūnumi Kristumi, žmonės, eidami šio pasaulio tamsybių ir kančios keliais, atrado padrašinanti motinos veidą. Vakarų tradicijoje Marijos vardas verstas kaip „jūros Žvaigždė“. Juo nusakoma štai tokia patirtis: kaip dažnai istorija, kurioje gyvename, primena tamsią jūrą, kurios bangos grėsmingai blaško mūsų gyvenimo laivelį. Kartais naktis būna neperžvelgiama. Kai kada gali atrodyti, tarsi viršų ima blogis, o Dievas be galo toli.

Didžiąją Jėzaus Kristaus, nugalėjusio mirtį ir blogį, šviesą dažnai nujaučiame tik iš tolo. Tačiau ji visiškai arti sušvinta Marijai ištarus: „Štai aš Viešpaties tarnaitė.“ Išvystame skaisčią, iš jos sklindančią gerumo šviesą. Jos gerumas, kurio kupina ji padėdavo ir tebebėdėda daugeliui žmonių jų dideliuose ir mažuose reikaluose, leidžia mums žmogišku būdu pamatyti paties Dievo gerumą. Savo gerumu ji vis iš naujo neša Jėzų Kristų ir paties Dievo didžiąją šviesą į pasaulį. Jėzus Kristus atidavė mums savo Motiną kaip Motiną, idant iš jos išmoktume to „taip“, kuris mus padaro gerus. <...>

Benediktas XVI

Apie šventąjį Joną Leonardį

2009 m. spalio 7 d.

Brangūs broliai ir seserys!

Poryt, spalio 9-ąją, švęsime 400-ąsias šventojo Jono Leonardžio, Dievo Motinos regulinių dvasininkų ordino steigėjo, 1938 m. balandžio 17 d. paskelbto šventuoju, 2006 m. rugpjūčio 6 d. farmacininkų globėju, metines. Jis atmenamas ir dėl savo didelio misijinio uolumo. Kartu su prelatu Juanu Bautista Vivesu ir jėzuitu Martinu de Funesu planavo įsteigti ypatingą Šventojo Sosto misijai vykdyti kongregaciją – *Propaganda Fide* ir prisidėjo prie jos bei vėlesnio *Collegium Urbanum de Propaganda Fide* atsiradimo. Šimtmečių tėkmėje *Collegium* tautoms evangelizuoti išugdė tūkstančius kunigų, iš kurių daugelis tapo kankiniais. Tai šviesus kunigas, į kurį kaip pavyzdį norėčiau atkreipti visų kunigų dėmesį šiais Kunigų metais. Jonas Leonardis mirė 1609 m. susirgęs gripu, kuriuo užsikrėtė rūpindamasis visais, Romos *Campitelli* kvartale tapusiais epidemijos aukomis.

Jonas Leonardis gimė 1541 m. Diečime (*Diecimo*), Lukos (*Lucca*) provincijoje, paskutinis iš septynių brolių ir seserų. Jo vaikystę ženklino tikėjimo ritmas, būdingas sveikai ir darbščiai šeimai, taip pat jis nuolat užsukdavo į gimtinės žolelių ir medikamentų krautuvę. Kai jam suėjo septyniolika, tėvas Joną Lukoje įrašė į reguliariusius vaistinininkų kursus, ketindamas padaryti jį vaistinininku. Maždaug dešimtmetį jaunas Jonas Leonardis dėmesingai ir rūpestingai lankė kursus. Tačiau įgijęs senosios Lukos Respublikos nuostatų numatomą oficialų pripažinimą, leidžiantį atidaryti nuosavą vaistinę, jis ėmė svarstyti, ar neatėjo laikas įgyvendinti nuo seno širdyje puoselėtą sumanymą. Rimtai apgalvojęs, nusprendė pasukti kunigystės keliu. Atsisakęs vaistinininko amato ir tinkamai teologiškai pasirengęs, buvo iššventintas kunigu ir savo pirmąsias šv. Mišias paaukojo 1572 m. per Viešpaties Apsireiškimo šventę. Vis dėlto jis neišsižadėjo aistros farmacijai, nes jautė, kad vaistinininko profesija leisianti jam pilnatviškai įgyvendinti savo pašaukimą – šventu gyvenimu perduoti žmonėms „Dievo vaistą“, nukryžiuotą ir prisikėlusį Kristų, „visų daiktų matą“.

Įkvėptas įsitikinimo, jog visiems žmonėms šio vaisto reikia labiau už visus kitus, šventasis Jonas Leonardis pamėgino asmeninį susitikimą su Jėzumi padaryti pamatine savo egzistencijos prasme. „Būtina vėl pradėti

nuo Kristaus“, – mėgdavo jis dažnai kartoti. Pirmenybė Kristui visa kito atžvilgiu tapo jo sprendimų bei veiklos konkrečiu kriterijumi, pradū, kuriuo rėmėsi jo kunigiškoji veikla tais laikais, kai Bažnyčioje kilo didžiulis ir platus dvasinio atsinaujinimo sąjūdis, pažadintas naujų vienuoliškųjų institutų ir šviesaus liudijimo tokių šventųjų kaip Karolis Boromiejus, Pilypas Neris, Ignacas Lojola, Juozapas Kalasantas, Kamilis Lelietis ir Aloyzas Gonzaga. Jis karštai ėmėsi vaikų apaštalavimo per Krikščioniškojo mokymo draugiją bei subūrė grupę jaunuolių, su kuriais 1574 m. rugsėjo 1 d. įsteigė Švenčiausiosios Mergelės reformuotųjų kunigų kongregaciją, vėliau pavadintą Dievo Motinos regulinių dvasininkų ordinu. Savo mokinius jis mokė „priešais dvasios akis turėti vien nukryžiuoto Jėzaus Kristaus garbę, tarnystę ir šlovę“ ir kaip geras vaistinininkas, įpratęs tiksliai dozuoti gydomąją priemonę pagal kokį nors matą, pridurdavo: „Šiek tiek aukščiau kilstelėkite širdis į Dievą ir juo matuokite daiktus.“

Akinamas apaštališkojo uolumo, Jonas Leonardis 1605 m. gegužės mėnesį ką tik išrinktam popiežiui Pauliui V nusiuntė „Atmintinę“, kurioje išdėstė autentiško Bažnyčios atsinaujinimo kriterijus. Jo manymu, „būtina, kad visi, kurie siekia reformuoti žmonių papročius, pirmiausia ieškotų Viešpaties šlovės“, kuri, pasak jo, turi suspindėti „per sveiką gyvenimą ir iškilus papročius“, idant „šie labiau negu prievarta švelniai išjudintų reformas“. Toliau jis atkreipia dėmesį: „Kas nori rimtos religinės ir moralinės reformos, kaip geras vaistinininkas pirmiausia turi rūpestingai diagnozuoti Bažnyčią kamuojančias negeroves, kad kiekvienai gydyti skirtų tinkamiausias priemones.“ Taip pat pabrėžia, jog „Bažnyčios atsinaujinimas turėtų paliesti ir vadovus, ir pavaldinius, viršuje ir gilumoje.“ Ragindamas popiežių „visuotinai reformuoti Bažnyčią“, jis, to siekdamas, rūpinosi tautos krikščioniškuoju ugdymu, pirmiausia mažų vaikų, „kurie nuo pat pirmųjų metų mokyтини krikščioniškojo tikėjimo tyrumo ir šventųjų papročių“.

Brangūs broliai ir seserys, šviesi šio šventojo asmenybė pirmiausia kviečia kunigus ir visus krikščionis siekti „aukšto krikščioniškojo gyvenimo mato“, kurį sudaro šventumas, kiekvieno pagal jo luomą. Juk autentiškas bažnytinis atsinaujinimas gali kilti tik iš ištikimybės Kristui. Anais metais, kultūrinei ir socialinei plotmei pereinant iš XVI į XVII amžių, ėmė ryškėti išankstinės prielaidos būsimosios šiuolaikinės kultūros, paženklintos tikėjimo ir proto netikusio perskyrimo, kurio vienas iš neigiamų vaisių buvo Dievo nustūmimas į pakraštį, lydimas iliuzijos, kad žmogus gali būti visiškai autonomiškas, rinktis gyventi taip, „tarsi Dievo nebūtų“. Tai mano nekart aiškinta šiuolaikinio mąstymo krizė, dažnai pasireiškianti reliatyvizmo formomis. Jonas Leonardis

suvokė, kas gali išgydyti iš tokios dvasinės negerovės, ir apibendrino tai pasakymu: „Pirmiausia Kristus“, Kristus širdies, istorijos ir kosmoso centre. Taip pat tvirtai pareiškė: žmonijai nepaprastai reikia Kristaus, nes jis yra mūsų „matas“. Nėra nė vienos srities, kuri būtų nepaliesta jo jėgos; nėra negerovės, nuo kurios jame nebūtų rasta gydomosios priemonės, nėra problemos, kurios jam būtų neįmanoma išspręsti. „Arba Kristus, arba nieko!“ – štai jo receptas visoms dvasinėms ir socialinėms reformoms.

Išryškinti norėčiau dar vieną šventojo Jono Leonardžio dvasingumo aspektą. Ne viena proga jis pabrėžė, kad su Kristumi gyvai susitinkama jo Bažnyčioje, kuri šventa, bet trapi, išsišaknijusi istorijoje ir kartais niūri, nes kviečiai auga kartu su raugėmis (plg. *Mt* 13, 30), tačiau visada yra išganymo sakramentas. Jis gerai suvokė, jog Bažnyčia – tai Dievo dirva (plg. *Mt* 13, 24), ir todėl nesipiktindavo jos žmogiškosiomis silpnybėmis. Norėdamas pasipriešinti raugėms, jis apsisprendė būti geru kviečio grūdu, tai yra mylėti Kristų Bažnyčioje ir savo pastangomis prisidėti, kad ji vis labiau taptų ženklu, leidžiančiu jį išvysti. Bažnyčia, jos žmogiškąjį trapumą, bet sykiu ir jos kaip Dievo dirvos būti, Jonas Leonardis labai realistiškai laikė Dievo priemone žmonijos išganymo labui. Ir ne tik. Iš meilės Kristui jis uoliai stengėsi apvalyti Bažnyčia, padaryti ją gražesnę ir šventesnę. Suvokė, jog kiekviena reforma turi vykti Bažnyčioje, bet niekada prieš Bažnyčia. Tuo šventasis Jonas Leonardis tikrai išsiskyrė, o jo pavyzdys išliks aktualus visada. Kiekviena reforma neabejotinai susijusi su struktūromis, tačiau pirmiausia turi pasiekti tikinčiųjų širdis. Tiktai šventieji, vyrai ir moterys, vadovaujami Šventosios Dvasios ir pasirenę radikaliems bei drąsiems sprendimams Evangelijos dvasia, atnaujina Bažnyčia ir esmingai prisideda prie geresnio pasaulio statydinimo.

Brangūs broliai ir seserys, šventojo Jono Leonardžio gyvenimą nuolatos lydėjo spindintis Jėzaus „šventasis Veidas“, saugomas ir gerbiamas Lukos katedroje bei tapęs jį gaivinusio tikėjimo iškalbingu simboliu ir neabejotina santrauka. Kaip apaštalas Paulius, užkariavęs Kristaus, jis savo mokiniams ir visiems mums parodė kristocentrinį idealą, dėl kurio „būtina atsakyti visų interesų ir laikytis vien tarnystės Dievui“, priešais dvasios akis turint „vien nukryžiuoto Jėzaus Kristaus garbę, tarnystę ir šlovę“. Greta Kristaus veido jis žvilgsnį kreipdavo ir į motinišką Marijos veidą. Mariją jis pasirinko savo ordino globėja, jam ji buvo mokytoja, sesuo ir motina, kurios nuolatinę globą visados patirdavo. Šio „įstabaus Dievo vyro“ pavyzdys ir užtarimas ypač šiais Kunigų metais teakina ir tedaršina kunigus ir visus krikščionis karštai ir entuziastingai gyventi savo pašaukimu.

Apie šventąjį Petrą Garbingąjį

2009 m. spalio 14 d.

Brangūs broliai ir seserys!

Petro Garbingojo asmenybė, kurią norėčiau pristatyti šiandienėje katechezėje, gražina mus į garsiąją Kliuni (*Cluny*) abatiją, prie jos „taurumo“ (*decor*) ir „spindesio“ (*nitor*) – vartojant jos tekstuose dažniausiai pasitaikančius žodžius – taurumo ir spindesio, kuriais pirmiausia išreiškiamas liturgijos grožis, tinkamiausias kelias pasiekti Dievą. Tačiau labiau negu šie aspektai didžiųjų Kliuni abatu šventumą mums primena Petro asmenybė: popiežius Grigalius VII 1080 m. pareiškė, jog Kliuni „nebuvo nė vieno abato, kuris nebūtų buvęs šventasis“. Tarp jų yra ir Petras Garbingasis, sujungęs savyje visas savo pirmtakų dorybes, nors Kliuni, palyginti su tokiais naujais ordiniais kaip cistersai (*Cîteaux*), jau juntami kai kurie krizės simptomai. Petras yra įstabus griežto sau ir supratingo kitų atžvilgiu asketo pavyzdys. Jis gimė 1094 m. Overnė (*Auvergne*) srityje Prancūzijoje ir dar vaikystėje įstojo į Sosijanžo (*Sauxillanges*) vienuolyną, kur davė vienuolio įžadus ir vėliau tapo prioru. 1122 m. buvo išrinktas Kliuni abatu ir šias pareigas ėjo iki mirties, kuri, kaip jis ir troško, ištiko jį 1156 m. Kalėdų dieną. „Ramybės draugas ramybės dieną atrado savo ramybę Dievo šlovėje“, – rašė jo biografas Rudolfas (*Vita*, I, 17; *PL* 189, 28).

Petrą pažinojusieji pabrėždavo jo romumą, vidinę pušiausvyrą, savitvardą, teisingumą, sąžiningumą ir ypatingą polinkį tarpininkauti. „Iš prigimties esu atlaidus, – rašė jis. – Be to, mane skatina įprotis atleisti. Esu pratęs pakelti ir atleisti“ (*Ep.* 192: *The Letters of Peter the Venerable*. Harvard University Press, 1967, p. 446). Jis taip pat sakė: „Su tais, kurie nekenčia taikos, visada, kiek išgalime, sugyvenkime taikiai“ (*Ep.* 100: *op. cit.*, p. 261). Toliau: „Nesu vienas iš tų nepatenkintųjų savo dalia, kurių dvasia nuolatos baiminasi ar abejoja ir kurie dejuoja, jog visi kiti ilsisi, tuo tarpu jie vieninteliai dirba“ (*Ep.* 182, p. 425). Būdamas jautraus ir malonaus būdo, jis mokėjo meilę Viešpačiui jungti su švelnumu šeimos nariams, pirmiausia motinai, bei draugams. Jis puoselėjo draugystę, ypač su savo vienuoliais, kurie būdami tikri, kad bus priimti bei suprasti, patikėdavo jam savo mintis. Pasak biografo, „jis neniekino ir neatstūmė nė vieno“ (*Vita*, I, 3: *PL* 189, 19); „visiems atrodydavo mielas ir savo įgimtu gerumu atviras“ (ten pat, I, 1: *PL* 189, 17).

Galėtume sakyti, kad šis šventasis abatas vienuoliams bei krikščionims yra pavyzdys ir mūsų laikais,

paženklintais karštiligiško gyvenimo ritmo, kai neretai pasitaiko nepakantos ir negebėjimo bendrauti, susiskaldymo ir konfliktų. Jo liudijimas kviečia mus mokytis meilę Dievui jungti su meile artimui ir neuilstamai vis iš naujo megzti brolybės ir susitaikymo ryšius. Būtent taip elgdavosi Petras Garbingasis, priverstas vadovauti Kliuni vienuolynui dėl įvairių priežasčių ne itin ramiais laikais, sėkmingai derindamas griežtumą ir didelį žmogiškumą. Jis mėgdavo sakyti: „Iš žmogaus galima daugiau sulaukti jį pakenčiant, negu erzinant skundimusi“ (*Ep. 172: op. cit.*, p. 409). Tarnybiniais reikalais Petrui tekdavo dažnai keliauti į Italiją, Angliją, Vokietiją ir Ispaniją. Jam būdavo sunku priverstinai atsisakyti kontempliatyvosios tylos. Jis prisipažino: „Lakstau iš vienos vietovės į kitą, nusiplūkiu iki uždusimo, nerimauju, kankinuosi, kad tąsomas tai čia, tai ten; vieną akimirką mano dvasia rūpinasi savo reikalais, kitą – kitų ne be didelio sielos susierzinimo“ (*Ep. 91: op. cit.*, p. 233). Nors turėjo laviruoti tarp Kliuni supusių galybių bei viešpatysčių, saiko jausmas, didžiadvasiškumas bei realistiškumas jam vis dėlto padėjo išlaikyti įprastinę ramybę. Tarp asmenybių, su kuriomis jis bendravo, buvo Bernardas Klervietis, su kuriuo, nepaisant skirtingo temperamento ir skirtingų lūkesčių, jį siejo vis stiprėjanti draugystė. Bernardas laikė Petrą Garbingąjį „svarbiais reikalais užsiėmusiu vyru“ ir rodė jam didelę pagarbą (*Ep. 147. Ed. Scriptorium Claravallense, Milano 1986, VI/1, p. 658–660*), tuo tarpu Petras Garbingasis Bernardą pavadino „Bažnyčios šviesuliu“ (*Ep. 164, p. 396*), „tvirta ir spindinčia vienuolių luomo ir visos Bažnyčios kolona“ (*Ep. 175, p. 418*).

Kupinas gyvo bažnytinio jausmo, Petras Garbingasis patvirtino, kad krikščioniškosios tautos reikalai turėtų „kuo giliausiai“ rūpėti visiems, kurie yra „Kristaus Kūno nariai“ (*Ep. 164: op. cit.*, p. 397). Jis pridūrė: „Tas nemaitinamas Kristus Dvasios, kuris nejaučia Kristaus Kūno žaizdų“, kad ir kur jos būtų daromos (ten pat). Negana to, jam rūpėjo ir Bažnyčiai nepriklausantieji, pirmiausia žydai ir musulmonai: kad pastarieji būtų geriau pažinti, jis net nurodė išversti Koraną. Vienas mūsų laikų istorikas pastebi: „Turint prieš akis viduramžių žmonių – net ir iškiliausiuju – nenuolaidumą, čia įstabus ir iškilus jautrumo, išugdyto krikščioniškosios artimo meilės, pavyzdys“ (J. Leclercq. *Pierre le Vénérable. Abbaye S. Wandrille* 1946). Kiti brangūs krikščioniškojo gyvenimo aspektai jam buvo meilė Eucharistijai ir pamaldumas Švenčiausiajai Mergelei Marijai. Apie Švenčiausiąjį Sakramentą jis mums paliko puslapių, „kurie yra visų laikų raštijos apie Eucharistiją šedevras“ (ten pat), o apie Dievo Motiną užrašė pamokomų apmąstymų, nuolatos ją artimai siedamas su Atpirkėju Jėzumi ir jo išganomuoju darbu. Užtenka pacituoti šiuos nepa-

kartojamus, įkvėptus iškilus žodžius: „Būk pasveikinta, palaimintoji Mergele, privertusi prakeiksmą pasitraukti. Būk pasveikinta, Aukščiausiojo Motina, romiausiojo Avinėlio Nuotaka. Nugalėjai žaltį, kirtai jam per galvą, kai tavo pagimdytasis Dievas jį sunaikino... Spindinti ryto Žvaigžde, išsklaidanti vakaro šešėlius, Aušra, einanti pirma saulės, Diena, nepažįstanti nakties... prašyk iš tavęs gimusio Dievo, kad jis išsklaidytų mūsų nuodėmę ir atleidęs suteiktų mums malonės ir šlovės“ (*Carmina: PL 189, 1018–1019*).

Petras Garbingasis taip pat mėgo literatūrinę veiklą ir turėjo tam talentą. Jis užrašinėdavo mintis įsitikinęs, jog plunksna yra nelyginant plūgas, ant „popieriaus barstantis žodžio sėklas“ (*Ep. 20, p. 38*). Nors ir nebuvo sistemingas teologas, laikytinas dideliu Dievo slėpinio tyrinėtoju. Jo teologija šaknijas maldoje, pirmiausia liturgijoje, o iš Kristaus slėpinių jam artimiausias buvo Atsimainymo slėpinys, kuriuo į priekį užbėgama Prisikėlimui. Būtent jis Kliuni vienuolynė įvedė tokią šventę ir parengė tam ypatingą *officium*, kuriame atsispindi būdingas teologinis Petro ir Kliuni ordino pamaldumas, visiškai nukreiptas į šlovingąjį Kristaus veidą (*gloriosa facies*) ir atrandantis jame motyvą tam karštam džiaugsmui, kuriuo jis išsiskyrė ir kurį skleidė vienuolyno liturgijoje.

Brangūs broliai ir seserys, šis šventas vienuolis tikrai yra didis vienuoliškojo šventumo, maitinamo benediktiniškosios tradicijos šaltinių, pavyzdys. Vienuolio idealas jam buvo „atkakliai sekti Kristumi“ (*Ep. 53, op. cit.*, p. 161), gyvenant klauzūroje „vienuoliškojo nuolankumo“ (ten pat) ir darbštumo dvasia, supamam tylios kontempliacijos ir Dievo nuolatinio garbinimo aplinkos. Petro Kliuniečio akimis, pirmutinis ir svarbiausias vienuolio užsiėmimas yra garbingas liturgijos šventimas – „dangiškasis ir iš visų naudingiausias darbas“ (*Statuta, I, 1026*), kupinas skaitinių, apmąstymų, asmeninių maldų ir saikingai atliekamos atgailos (plg. *Ep. 20: op. cit.*, p. 40). Tada visas gyvenimas bus persunktas gilios meilės Dievui ir artimui, meilės, besireiškiančios nuoširdžiu atvirumu artimui, atleidimu ir taikos siekimu. Baigdami galėtume pasakyti: nors šią kasdienio darbo lydimą gyveneną šventasis Benediktas laikė vienuolio idealu, jį svarbi mums visiems, labai tinkama krikščioniui, trokštančiam būti tikru Kristaus mokiniu ir išsiskiriančiam savo atkakliu prisirišimu prie jo, nuolankumu, darbštumu ir gebėjimu atleisti bei susitaikyti.

Paskyrimai Vilkaviškio vyskupijoje

Kun. **Gintaras Urbštas** atleistas iš Marijampolės pataisos namų kapeliono pareigų ir paliktas eiti kitas ankstesnes pareigas.

Kun. **Vaidotas Labašauskas** paskirtas Marijampolės pataisos namų kapelionu ir paliktas eiti kitas ankstesnes pareigas.

Kun. **Rytis Baltrušaitis** paskirtas koordinuoti Vilkaviškio vyskupijoje papilinę katechezę, religinį švietimą bei tikybos mokymą ir paliktas eiti kitas ankstesnes pareigas.

-Vk-

Apaštališkojo nuncijaus apsilankymas

Spalio 8 d. Kauno kunigų seminarijoje (KKS) lankėsi apaštališkasis nuncijus Lietuvai arkivyskupas Luigi Bonazzi. Jis vadovavo šv. Mišioms, kartu koncelebravo Kauno arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius, vyskupas augziliaras Jonas Ivanauskas, KKS rektorius mons. Aurelijus Žukauskas, KKS vicerektorius kun. Rimantas Skinkaitis, dvasios tėvai kun. Severinas Armin Holocheris ir kun. Renato Abeni. Apaštališkasis nuncijus pristatė laišką, skirtą Kunigų metams, bendravo su KKS vadovybe ir klierikais. Su KKS vadovybe buvo aptarta dabartinė situacija ir ateities perspektyvos. Klierikams nuncijus papasakojo apie savo pašaukimo kelią, studijų seminarijoje metus. -sam-

LJD himno konkursas

Besiruošiant artėjančioms Lietuvos jaunimo dienoms (LJD) 2010 m. Panevėžyje, renkamas šio jaunimo susitikimo himnas. Jis tarsi ženklas, pagal kurį bus atpažįstama šių dienų nuotaika, išgyvenimai bei prisimenamos susitikimo akimirkos. Organizatoriai sulaukė vienuolikos kūrinių, siūlomų tapti LJD 2010 himnu. Dabar laukia trečiasis konkurso etapas – kūrinių vertinimas ir atranka. Vertinimo komisiją sudarys

Minėjimas Žemaičių Kalvarijoje

Spalio 11 d. Žemaičių Kalvarijoje iškilmingai paminėtos bazilikos centriniame altoriuje esančio Dievo Motinos Marijos – Krikščioniškų Šeimų Karalienės paveikslą karūnavimo popiežiškosiomis karūnomis trečiosios metinės. Telšių vyskupas Jonas Boruta SJ, kartu su Šv. Sosto atstovo Lietuvoje apaštališkojo nuncijaus arkivyskupo Luigi Bonazzi sekretoriumi mons. Jean-François Lantheaume'u bei kai kuriais vyskupijos dvasininkais, gausia tikinčiųjų bendruomene, seminarijos klierikais, licėjaus ir parengiamojo kurso auklėtiniais dalyvaudamas Kryžiaus kelio procesijoje, simboliškai barstė takus iš Šventosios Žemės parvežta ir Jeruzalės lotynų apeigų kataliko patriarcho Fouadas Twalio palaiminta žeme. Jos taip pat buvo įberama į kiekvienoje koplyčioje restauruotą altoriaus skrynelę. Vėliau dalyvauta iškilmingose šv. Mišiose, po jų – Švč. Sakramento adoracijoje, rožinio maldoje. Šventę vainikavo puošni Eucharistijos procesija ir galiausiai – nuoširdūs sveikinimai Telšių ganytojui J. Borutai SJ, kuris tądien minėjo savo 65-erių metų sukaktį.

Prieš iškeliaujant į Kalvarijos kalnus – Kryžiaus kelią Telšių vyskupijos ganytojas priminė susirinkusiesiems, jog 1639 m. Žemaičių vyskupas Jurgis Tiškevičius Žemaičių Kalvarijoje įsteigė Kryžiaus kelią, pats išrinko vietas, kur ketino statyti koplyčias, pats išmatavo, t. y. suskaičiavo žingsniais, kad nuo vienos iki kitos koplyčios būtų toks atstumas, kokį kentėdamas nuėjo Viešpaties Jėzus. „Kai koplyčios buvo pastatytos, vyskupas J. Tiškevičius, pats eidamas takais, barstė iš Jeruzalės atvežtą Viešpaties Kryžiaus kelio žemę, jos po stiklu įbėrė kiekvienos koplyčios altoriuje, – kalbėjo vysk. J. Boruta SJ. – Dabar tos žemės tuose altoriuose jau beveik nelikę. Šiomet grupė Telšių vyskupijos kunigų, vadovaujami mons. Rimanto Gudlinkio, keliavo į Šventąją Žemę, aplankė Jeruzalės lotynų patriarchą Fouadą Twalį ir iš jo parvežė palaimintos Kristaus Kryžiaus kelio žemės. Būtent šią žemę dabar, eidami Kryžiaus kelią ir apmąstydami mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus kančią, ir barstysime Žemaičių Kalvarijoje.“

Vyskupas J. Boruta SJ, gausiam giedotojų ir maldininkų būriui giedant Žemaičių Kalvarijos kalnų giesmes, kurioms pritarė pučiamųjų kvintetas, pats apėjo Kryžiaus kelio stotis, į kiekvieną koplyčios altoriuje esančią skrynelę įberdamas žiupsnelį atvežtos žemės, ja, sekant vyskupo J. Tiškevičiaus pavyzdžiu, buvo nubarstyti ir Kryžiaus kelio takai.

Grįžus prasidėjo iškilmingos šv. Mišios. Jų įžangoje, koncelebruojant apaštališkojo nuncijaus Lietuvoje sekretoriui mons. J. F. Lantheaume'ui, vyskupo generalvikarui prel. Juozui Šiuriui, Telšių vyskupijos kurijos kancleriui kan. Remigijui Saunoriui, Telšių vyskupo Vincento Borisevičiaus kunigų seminarijos rektoriui kan. Jonui Ačui, Palangos dekanato dekanui kan. Algiui Genučiui bei kitiems dvasininkams, vyskupas paminėjo dar vieną įsimintiną įvykį – tą dieną popiežius Benediktas XVI Šv. Petro bazilikoje šventuoju paskelbė palaimintąją Mariją Rapolą Arnaizą Baroną. „Jis buvo cistersų vienuolis, miręs 1938 m. Mirė būdamas jaunas – tik 27 metų, – kalbėjo Telšių ganytojas. – Studijavo architektūrą, svajodamas statyti Viešpaties garbei ir tikinčiųjų dvasinei naudai naujas šventoves. Bet sirgo sunkia liga – diabetu. Nuo šios ligos ir mirė. Popiežius jį parinko 2011 metais Madride vykiančių Pasaulio jaunimo dienų dangiškuoju globėju.“

Šv. Mišių aukoje vyskupas ragino prisiminti jaunimą, o ypač jaunus šeimas, kad jos būtų tvirtos, gražios, gyventų Viešpaties palaimoje, kad iš tų šeimų išaugtų daug dvasinių pašaukimų į kunigiškąją bei vienuolinę tarnystę ir nauja krikšč-

čionių tėvų ir motinų karta. „Taip pat melksimės už Bažnyčią visame pasaulyje ir mūsų krašte, melskime, kad Šventojoje Žemėje įsigalėtų taika, būkime vienybėje su Šventuoju Tėvu Benediktu XVI, kuris prieš trejus metus suteikė malonėmis garsėjančiam paveikslui Krikščioniškų Šeimų Karalienės vardą“, – ragino vysk. J. Boruta SJ, dėkodamas išskilmėse dalyvaujančiam apaštališkojo nunciiaus Lietuvoje sekretoriui mons. J. F. Lantheaume'ui.

Savo ruožtu apaštališkojo nunciiaus sekretorius nešykštėjo gražių žodžių Švč. M. Marijos šventovei ir joje susirinkusiems tikintiesiems: „Apaštališkojo nunciiaus vardu labai noriu padėkoti Ekscelencijai vyskupui už pakvietimą dalyvauti šioje šventėje. Dėkoju generalvikarui ir šios bazilikos rektoriui, taip pat visiems Žemaitijos žmonėms. Prieš trejus metus buvo vainikuotas šis Švč. M. Marijos paveikslas. Šiandien regime naują apvainikavimą – Kryžiaus kelias buvo pabarstytas žeme iš Šventosios Žemės. Pastaroji ir žemaičių žemė yra tikrai stiprios. Trečiasis apvainikavimas – šiandienė vyskupo sukaktis.“ Po šių žodžių pasigirdo audringi plojimai, o monsinjoras lietuviškai palinkėjo gausios Dievo palaimos visai Žemaitijai.

Po šv. Mišių, kuriose giesme susirinkusiųjų širdis džiugino ir Dievo link pakylėjo iš Kretingos atvykęs kamerinis choras, išstačius Švč. Sakramentą, buvo kalbama rožinio malda. Po jos dvasininkai, klierikai ir tikintieji išsiriaviavo Eucharistijos procesijai aplink baziliką. Vėliau visų Telšių vyskupijos dekanų ir kanauninkų vardu ganytoją J. Borutą SJ sveikino kan. A. Genutis, Žemaičių Kalvarijos parapijai atstovavę kanauninkai – bazilikos rektorius J. Ačas ir dekanato dekanas Andriejus Sabaliauskas.

Klierikų vardu žodį tardamas seminarijos IV teologijos kurso klierikas Vytautas Liesis sakė: „Ieškodami, ko palinkėti Jūsų nelengvame ganytojo kelyje, turbūt nesurastume tinkamų žodžių išreikšti mūsų pagarbai ir dėkingumui. Turėdami prieš akis Jūsų meilę, rūpestį, tėviškumą ir troškimą padėti, matydami ištikimybę savajam pašaukimui ir neblėstantį pasiaukojimą Dievo, Evangelijos, žmonių labui, tegalime prisiminti Kristaus žodžius Evangelijoje pagal Joną: „Aš – gerasis ganytojas. Geras ganytojas už avis guldo gyvybę.“ Visos Telšių vyskupo Vincento Borisevičiaus seminarijos klierikų vardu sveikindami Jus sukakties proga, meldžiame Dievą Jums sveikatos, ištvermės bei stiprybės rodant tūkstantmečio Lietuvai ir Žemaičių kraštui tikrąjį išganymo kelią, kuris prasideda ir baigiasi Jėzuse Kristuje. Būkite pasveikintas ypatingos šventės proga!“

Visus sveikinimus ir linkėjimus vainikavo choro ir gausiai susirinkusių tikinčiųjų sugiedotas *Ilgiausių metų*. Šventė baigėsi šventine agape Žemaičių Kalvarijos parapijos namų salėje.

-kasab-

Vilniuje atidarytas Bažnytinio paveldo muziejus

Spalio 18-ąją, Šventojo menininkų globėjo apaštalo Luko šventės dieną, prieš ketverius metus įkurtas Bažnytinio paveldo muziejus atvėrė duris lankytojams po savo nuolatiniu stogu – Šventojo Mykolo bažnyčios skliautais.

Muziejaus atidarymo išskilmėje kalbėjo Vilniaus arkivyskupas metropolitas kardinolas Audrys Juozas Bačkis, Lietuvos Respublikos prezidentė Dalia Grybauskaitė, muziejaus mecenatas ir ekspozicijos kūrimo globėjas Kelno arkivyskupas metropolitas kardinolas Joachimas Meisneris, Lietuvos Respublikos

kompetentingi krikščioniškos muzikos specialistai. Vertinant kūrinį bus atsižvelgiama į himno vokalines partijos išraiškumą ir diapazoną, priegiesmio demokratiškumą, bendrą muzikos dvasią bei pagavą, kaip dainos tekstas atitinka LJD 2010 temą. Jaunimo dienų himnas savo nuotaika ir pobūdžiu turėtų būti artimas himno žanrui, tinkantis dainuoti dideliame dalyvių skaičiui (bent jau priedainis), atitikti tikslinės grupės – jaunimo poreikius bei LJD 2010 temą „Kelkis ir eik“ (Mk 2, 1–12). Lietuvos jaunimo dienų 2010 himną numatoma viešai pristatyti Kalėdų laikotarpiu.

-ljpc-

Mokslinė katechetinė konferencija Telšiuose

Spalio 15 d. Telšių vyskupo Vincento Borisevičiaus kunigų seminarijoje vyko mokslinė katechetinė konferencija Telšių vyskupo Pranciškaus Ramanausko mirties 50-osioms metinėms paminėti, prisiminta jo katechetinė bei visuomeninė veikla ir jos atgarsiai šiandien. Konferencijoje įžangos žodį tarė bei su vyskupu P. Ramanausko asmenybės bruožais ir jo biografija supažindino Telšių vyskupas, LKMA akad. doc. dr. Jonas Boruta SJ. Pranešimus taip pat skaitė: eduk. m. lic. kan. mons. Rimantas Gudlinkis („Vysk. Pr. Ramanausko katechetinė dvasia šių dienų katechezėje“), svečiai iš Klaipėdos universiteto – dr. Vaineta Juškienė („Lietuvos katalikiškųjų gimnazijų edukaciniai bruožai“) ir dr. Remigijus Oželis („Įsiminimo metodas kan. dr. Pr. Ramanausko religinės pedagogikos knygoje „Tikybės pamokos praktikoje“ [1934]“), istorikė Janina Bucevičiūtė („Vysk. Pr. Ramanauskas – ankstyvoji visuomeninė veikla: spauda“).

Vyskupas P. Ramanauskas gimė 1893 m. spalio 18 d. Kudonių kaime, Betygalos parapijoje. Jis buvo jauniausias sūnus keturių vaikų šeimoje. Lankė Betygalos pradžios mokyklą, vėliau Raseinių gimnaziją. 1917 m. birželio 22 d. vyskupo Pranciškaus Karevičiaus įšventintas kunigu. Dirbo Baisogalos vikaru, gimnazijų kapelionu, Kauno kalėjimo kapelionu,

studijavo Vytauto Didžiojo universitete. 1927 m. išsiųstas studijuoti teologijos į Romą, kur įgijo teologijos daktaro laipsnį. 1932 m. sugrįžęs Lietuvon paskirtas Telšių kunigų seminarijos profesoriumi, 1940-aisiais – rektoriumi, netrukus pakeltas prelatu, o 1944 m. balandžio 6 d. arkiv. Juozapo Skvirecko konsekruotas vyskupu. Paskirtas Telšių ganytoju. Sovietų okupacijos metais patyrė daug išbandymų. 1946 m. sovietų valdžios apkaltintas antitarybine veikla ir ištremtas į Sovietų Sąjungos gilumą. Grįžo tik po dešimtmečio, tačiau dėl okupacinės valdžios draudimo nebegalėjo eiti pareigų bei gyventi Telšiuose, todėl įsikūrė Švėkšnoje. Sunkios ligos išvargintas mirė 1959 m. spalio 15 d. Telšiuose, kur ir buvo palaidotas katedros kriptoje. Čia šiuo metu ilsisi trijų Telšių vyskupijos ganytojų palaikai: vysk. Justino Staugaičio, tikėjimo kankinio vyskupo Vincento Borisevičiaus bei minėto vyskupo P. Ramanausko. 2006 m. birželio 7 d. dekretu (po mirties) apdovanotas Vyčio kryžiaus ordinu. Vysk. P. Ramanauskas buvo aktyvus Bažnyčios ir visuomenės veikėjas, daug nuveikęs katechetinės veiklos srityje. Kunigavimo metais ypač daug laiko skyrė darbui gimnazijose. Suvokdamas to meto problemas ir pedagoginės literatūros, kuri padėtų vykdyti vaisingą katechetinę veiklą, stygių, parašė pedagogikos vadovėlį tikybos mokytojams „Tikybos pamokos praktikoje“. Apžvelgdamas šios knygos turinį, dr. R. Oželis pabrėžė ir nūdien ypač svarbią mintį – šeimos esmingą vaidmenį katechezės vaisingumui. Šeima, pasak prelegento, turi būti tas pirminis židinys, kuriame sklaidžiasi vaiko tikėjimas.

Dr. V. Juškienė apžvelgė katalikiškųjų gimnazijų edukacinius bruožus tarpukario bei nepriklausomybę atgavusioje Lietuvoje. Mons. Rimantas Gudlinkis kalbėjo apie Šventosios Dvasios veikimą katechetinėje veikloje, teologinių dorybių – tikėjimo, vilties ir meilės – svarbą, nurodė vietinės Bažnyčios katechezės tikslus. Istorikė Janina Bucevičiūtė apžvelgė vyskupo Pranciškaus Ramanausko visuomeninę veiklą, pasireiškusių spaudos srityje. Konferenciją

Seimo pirmininkė Irena Degutienė, muziejaus kūrimo darbo grupės pirmininkas dr. Martinas Seidleris, Vilniaus miesto meras Vilius Navickas.

Kardinolas A. J. Bačkis pakvietė visus bendrai maldai ir palaimino muziejų bei gausiai susirinkusius Lietuvos kultūros, politikos, mokslo darbuotojus. Dalyvavo Telšių vysk. Jonas Boruta SJ, Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis, Vilkaviškio vyskupas Rimantas Norvila, Lietuvos evangelikų liuteronų Bažnyčios vyskupas Mindaugas Sabutis. Giedojo Bernardinų bažnyčios choro „Langas“ merginų grupė. Per tris šimtus svečių apžiūrėjo ekspoziciją ir krikščioniškai pasidalijo kukliomis vaišėmis.

Renginį sveikinimo žodžiu pradėjęs Vilniaus arkivyskupas metropolitas kardinolas A. J. Bačkis pasidžiaugė, kad visame pasaulyje steigiami sakralinių vertybių muziejai, užtikrinantys deramą pagarbą sakralumui, atsiveria ir Lietuvos žmonėms. Muziejaus tikslas – įgyvendinti Vilniaus arkivyskupijos siekį, jog sakralinės vertybės, grįžusios pas tikruosius savininkus, taptų kuo labiau prieinamos visuomenei. Kardinolas džiaugėsi, kad 2005 m. spalio 7-ąją pasirašytas muziejaus įkūrimo dekretas nuoširdaus žmonių darbo dėka netapo tik popieriumi. Nuo muziejaus įsteigimo jau surengtos šešios teminės parodos Lietuvos nacionaliniame muziejuje, Varšuvos Karalių rūmuose, Krokuvos Vavelyje. Muziejaus projektui įgyvendinti vaisingai sutelktos Vilniaus arkivyskupijos, Lietuvos Nacionalinio muziejaus, Kelno arkivyskupijos specialistų pajėgos. Bažnytinio paveldo muziejaus ekspoziciją sukūrė muziejų interjero specialistė Ingrid Bussenius, Kelno ir Miunsterio katedrų lobynų ekspozicijos autorė. Liturginių vertybių nuolatinės buveinės šeiminko teigimu, šis muziejus liudija Lietuvos europietišumą, todėl ypač svarbu ir simboliška, jog ši įstaiga pradeda savo darbą Lietuvai švenčiant tūkstantmetį ir Vilniui gavus Europos kultūros sostinės titulą.

Vilniaus arkivyskupas kalbėjo apie materialinių vertybių, skleidžiančių pamaldumo dvasią, svarbą dvasiniam žmonių pasauliui. Relikvijoriai, skulptūros, paveikslai, monstrancijos pasakoja muziejaus lankytojams šventųjų gyvenimus, atveria tikėjimo slėpinius. Taigi religiniame mene visiems lankytojams atsiveria tikėjimo prasmė.

Prezidentė Dalia Grybauskaitė pasidžiaugė, kad išgyvenamu sunkiu metu atrandami šviesūs dalykai, Lietuvos sunki dabartis praturtinama gražiu ir šventu muziejumi. Jos teigimu, labai svarbu, kad muziejus vykdytų edukacinę veiklą, kuri dar labiau praturtintų dvasinį žmonių gyvenimą. Prezidentė vylėsi, jog tikėjimas, viltis ir meilė, nuo seno įkūnyti religiniame mene, nuo šiol įkvėps ir apie tai bylos kiekvienam muziejaus lankytojui.

Kelno kardinolas Joachimas Meisneris, savo žodžiu įkvėpęs naujiems darbams visus susirinkusiuosius, pradėjo savo kalbą Bažnyčios ir muziejaus parabole. Jo teigimu, Bažnyčia nėra muziejus, kuriame žavimės praėjusio laikmečio objektais. Bažnyčia yra pasaulio pasikeitimas kelyje į Dievo karalystę, o mūsų pasaulis nėra atsitiktinumo produktas, o kūrinys, kuriame įsispaudę Dievo pėdsakai. Beviltiška materiją paversti Dievu, tačiau pasaulio (materijos) grožis – tai Dievo buvimo pasaulyje ženklas. Krikščioniška materija palaiko Dievo buvimą ir tampa dvasios atrama. Muziejų kardinolas prilygino teologijos bibliotekai, kurioje pristatomi Dievo buvimo pėdsakai, taigi apsilankymas muziejuje tampa susitikimu su pačiu tikėjimu. Kardinolas sveikinimo žodį pabaigė Šventojo Rašto citata: „Garbė Dievui aukštybėse, o žemėje ramybė jo mylimiems žmonėms.“ Šio muziejaus objektai sukurti Dievo garbei.

Bažnyčios erdvėje įrengtoje ekspozicijoje pristatomi vertingiausi muziejaus eksponatai iš Vilniaus miesto šventovių: Katedros, Šv. apaštalų Petro ir Povilo, Šv. Mikalojaus, Šv. Teresės bažnyčių. Ekspozicijos šerdis – Vilniaus katedros lobyno monstrancijos bei relikvijoriai – išraiškingi maldingumo tradicijos liudytojai ir auksakalystės šedevrai. Stiklo vitrinose išdėlioti puošnūs bažnytinės tekstilės pavyzdžiai, kiti meniški liturginiai reikmenys atveria lankytojams ne vieną naują turtingos Lietuvos Bažnyčios istorijos ir sakralinio meno puslapį.

Vilniaus senamiestyje, greta Šv. Onos bei Šv. Pranciškaus ir Šv. Bernardino bažnyčių gotikinio ansamblio, įsikūręs muziejus svarbus ne tik unikalia Lietuvoje ekspozicija, bet ir architektūriniu požiūriu. Kaip teigia muziejaus kūrimo darbo grupės pirmininkas dr. Martinas Seidleris, pagrindiniai orientyrai formuojant ekspoziciją ir buvo liturginė pastato paskirtis bei jo architektūra. Vilniaus Šv. arkangelo Mykolo bažnyčios ir vienuolyno ansamblis yra ypatingas išpūdinga renesanso laikotarpio architektūra, taip pat savo nepakartojama istorija, glaudžiai susijusia su garsia Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės magnatų Sapiegų gimine. Šv. arkangelo Mykolo bažnyčios pastatas nuo XVII a. pr. nedaug tepasikeitė, todėl ją reikėtų vertinti kaip retą išlikusį vietinės Vilniaus renesansinės architektūros pavyzdį.

Naujai įrengtame muziejuje numatoma vykdyti ir mokslinę veiklą, rengti paskaitas, konferencijas, koncertus, knygų pristatymus.

Vilniaus katedros lobynas primena visos tautos istoriją, tačiau sykiu labai svarbus Lietuvos ateičiai. Seimo pirmininkė Irena Degutienė pripažino, jog muziejaus atidarymas sugrąžina tai, kas buvo išplėsta iš Lietuvos istorijos puslapių. Vilniaus arkivyskupijos naujam gyvenimui prikelta ir Lietuvai dovanota svarbi istorinė Vilniaus miesto erdvė. Šv. Arkangelo Mykolo bažnyčia natūraliai įsilieja į miesto architektūrinį ansamblį. Renginyje dalyvavusio Vilniaus miesto mero Viliaus Navicko teigimu, šis muziejus dar labiau praturtins Vilniaus gyvenimą ir taps miesto svečių traukos objektu. Muziejaus atidarymas – tai istorijos prikėlimas dabarčiai.

Muziejaus inauguraciją pratęsė bendra susirinkusiųjų malda ir kardinolo Audrio Juozo Bačnio palaiminimas.

-lp-

Lietuvos Caritas paminėjo veiklos 20-ąsias metines

Spalio 9 d. Lietuvos Caritas minėjo veiklos atkūrimo Lietuvoje 20-ąsias metines. Ta proga surengtoje šventinėje konferencijoje „Caritas Lietuvoje: 20 metų veiklaus gailėstingumo“ buvo išsakyta daug sveikinimų ir palinkėjimų, skaityti du pranešimai: Lietuvos Caritas generalinio direktoriaus kun. Roberto Grigo „Veiklus gailėstingumas besikeičiančiame pasaulyje“ ir Lietuvos Caritas generalinio direktoriaus pavaduotojos Janinos Kukauskienės „Savanorystės kultūros sklaida Lietuvoje“.

Lietuvos Caritas dvidešimtmečio minėjimas, prasidėjęs Kauno arkikatedroje bazilikoje šv. Mišiomis, vėliau persikėlė į viešbutį „Kaunas“, kur beveik pustrečio šimto Caritas darbuotojų, savanorių, vyriausybės ir vietos valdžios bei įvairių nevyriausybinių organizacijų atstovų nuoširdžiai sveikino Caritas organizacijos įkūrėjus bei dabartinius vadovus.

Šventinę Lietuvos Caritas konferenciją atidaręs arkivyskupas Sigitas Tamkevičius daugiamėčiams Caritas rėmėjams, svečiams ir vyskupijų Caritas atstovams

vainikavo ekskursija į Telšių katedros kriptą ir bendra malda su Telšių ganytoju J. Boruta SJ už šviesaus atminimo vyskupą P. Ramanauską.

-kat-

15 metų jubiliejaus šventė

Spalio 10 d. Kauno arkivyskupijos konferencijų salėje konferencija „Vakar, šiandien ir rytoj“ paminėta Kauno arkivyskupijos jaunimo centro (KAJC) 15 metų įsikūrimo sukaktis. Šventėje dalyvavo Kauno arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius, jaunimo sielovadoje dirbantys arkivyskupijos ir kitų vyskupijų kunigai, jaunimo organizacijų vadovai, jaunimo lyderiai, taip pat ir atvykę iš įvairių Lietuvos vietų. Išties jaunatviškos dvasios konferencijoje susitelkta ne tik į KAJC sukakties paminėjimą – joje aptarti ir šiuolaikinio jaunimo keliami iššūkiai Bažnyčiai bei būdai, kaip geriau Bažnyčiai į juos atsilipti patraukiant jaunus žmones. Pradedamas konferenciją ir sveikindamas KAJC, kuris, kaip ir anksčiau, svarbiausiu siekiu laiko Kauno arkivyskupijos antrojo sinodo numatyto sielovados uždavinio įgyvendinimą – palydėti jaunimą į bendrystę su Jėzumi Kristumi, arkiv. S. Tamkevičius ypač pasidžiaugė katalikišku jaunimu: jis „nėra dauguma, bet yra kitoks – turi savo vertybes, o jas išlaikyti šiuolaikiniame pasaulyje nėra paprasta“. „Mums labai svarbu būti vilties žmonėmis. Su Viešpačiu negalima pralaimėti. Linkiu būti pilniems vilties patiems ir tą viltį drąsiai perteikti jaunimui“, – sakė arkiv. S. Tamkevičius. Nuotaikinga vaizdo medžiaga konferencijos dalyviams buvo trumpai pristatyti KAJC istorijos, renginių fragmentai, jaunimo atsiliepimai apie tokio centro veiklos reikalingumą. Įsikūrimo pradžios entuziazmą džiugiai prisiminė virtualų sveikinimo žodį taręs Vilkaviškio vyskupas Rimantas Norvila. LVK Jaunimo reikalų tarybos pirmininkas linkėjo neprarasti entuziazmo ir liudyti jaunimui ne pačių susikurtą, bet autentišką Jėzų Kristų.

Vėliau apie pirmuosius organizacijos žingsnius pranešime „Jaunimo sielovados iššūkiai Kauno arkivyskupijoje

besikuriant Jaunimo centru“ gyvai papasakojo buvęs jos vadovas, dabar LR Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Bendruomenių skyriaus vedėjas Arūnas Kučikas. Pasak jo, Sąjūdžio sukeltas visuomenės laisvėjimas ir aktyvumas palietė ir jaunus žmones, o tai ypač buvo juntama Kaune, turėjusiame stiprias rezistencijos šaknis. „Jauni žmonės ieškojo naujos patirties, bendruomeniškumo ir saviraiškos galimybių, ir Bažnyčia stengėsi jiems atsiverti ir pagal galimybes patarnauti“, – sakė A. Kučikas. Tuometei veikimo įvairovei, pasak prelegento, „reikėjo suteikti struktūrinį pavidalą, tiek užtikrinantį įvairių katalikiškų organizacijų ir judėjimų savitumą, tiek skatinantį veiklos koordinavimą ir bendradarbiavimą arkivyskupijos lygmeniu. Taip buvo įkurtas Kauno arkivyskupijos evangelizacijos centras (1994 m.), kuris, tiksliau apibrėžus prioritetus ir veiklos kryptis (jaunimo pastoracija), vėliau tapo Kauno arkivyskupijos jaunimo centru.“ Pasak A. Kučiko, taip pradėtas kryptingas darbas jaunimo sielovados srityje, tai, beje, paskatino tokių centrų atsiradimą kitose vyskupijose ir tarpusavio bendradarbiavimą.

Konferencijoje aptarta ir palyginti nauja sritis – studijuojančio jaunimo sielovada. Jos aktualumą šiandien, ypač ugdant katalikiškąją inteligentiją, pranešime „Akademinės sielovados iššūkiai ir jos poreikis šiandien“ iškėlė kun. Kęstutis Brilius MIC, KTU Panevėžio instituto kapelionas. Pranešime aptarti sėkmingos sielovados veiksniai – mokėti prisistatyti jaunimo mėgstamose diskusijose, sugebėti „šiurpalingos krikščioniškosios apologetikos keliu atvesti iki realiai dabarties aktualijas sprendžiančios moralios, teisingos, tikros, veiklios krikščioniškosios sąžinės“, būti objektyviems pripažįstant vis galingiau veikiančias nekrikščioniškas įtakas jaunimui, siekti pažinti jaunimą, jį sudominti pasitelkiant visas galimas informacines technologines priemones sielovados uždaviniams. Kun. K. Brilius MIC pabrėždamas, kad tebetrūksta jaunimo lyderių, daugybė gyvenimo sričių tebelaukia asmenybių, katalikiš-

sakė, jog žmogaus gyvenimo pagrindas nėra vien tik duona kasdienė, bet sielos turtas, kuris turėtų būti visų svarbiausias ir puoselėjamas.

Socialinės apsaugos ir darbo ministras Donatas Jankauskas pabrėžė, jog *Caritas* veikla yra tarsi cementas ir žvyras šiandienos visuomenės pamatams tiesti, ir susirinkusiesiems perskaitė LR ministro pirmininko Andriaus Kubiliaus padėką už sunkmečio varginamai visuomenei suteiktą viltį ir šviesą.

Caritas organizacijos Lietuvoje įkūrėja ir ilgametė jos vadovė ses. Albina Pajarskaitė šią organizaciją išaugino lyg savo vaiką, kuris jau seniai peržengė paauglystės slenkstį. Pasak jos, atgimstant Lietuvai reikėjo iniciatyvių moterų, nes būtent jos labiausiai dėmesį kreipė į „meilę tiesoje“, tačiau šiandien pečius suremti reikia visiems ir dirbti bendrą darbą su „meile tiesoje“.

Ilgamečiam Lietuvos *Caritas* direktoriui kun. Robertui Grigui ir visiems *Caritas* darbuotojams bei savanoriams Kauno miesto mero Andriaus Kupčinsko sveikinimus perdavė Kauno miesto vicemeras Algimantas Kurlavičius ir Socialinių reikalų komiteto pirmininkė ir Tarybos narė Loreta Kudarienė, nuoširdžius žodžius tarė LR Seimo nariai V. V. Margevičienė, A. Skokauskienė, A. Dumčius, už gerai vykdomą MIATLNA („Maisto iš ES intervencinių atsargų tiekimo labiausiai nepasiturintiems asmenims“) programą dėkojo ŽŪM Rinkodaros agentūros direktorius A. Kulvinskas. Ilgiausių metų linkėjo daugybė nevyriausybių organizacijų atstovų.

Tądien sulaukta sveikinimų ir iš konferencijoje dalyvavusių užsienio partnerių bei rėmėjų: Suomijos, Baltarusijos, Latvijos, Vokietijos, Lenkijos, Olandijos *Caritas* bei katalikiškų NVO vadovų. Sveikinimą Lietuvos *Caritas* 20-mečio proga atsiuntęs *Caritas Europa* prezidentas kun. Erny Gillenas savo laiške prisiminė 1998 m. Kaune vykusią Europos *Caritas* regioninę konferenciją ir pabrėžė, kad *Kaunas* įeis į žemyno karitatyvinių bendrijų istoriją kaip atsivėrimo ir strateginio planavimo sąvoka.

Pranešime „Veiklus gailastingumas besikeičiančiame pasaulyje“ Lietuvos *Caritas* generalinis direktorius kun. Robertas Grigas įvardijo iššūkius, su kuriais *Caritas* organizacija Lietuvoje susidūrė per 20 veiklos metų, kalbėjo apie šiandienos sunkmečio veikiamą visuomenę ir *Caritas* pagalbą labiausiai jo paliestiesiems.

Caritas veikla grindžiama savanorišku darbu – šiandien priskaičiuojama pusantro tūkstančio savanorių, kurie neatlygintinai dirbuojasi organizacijoje. Šia proga Lietuvos *Caritas* generalinio direktoriaus pavaduotoja Janina Kukauskienė skaitė pranešimą apie savanorystės kultūros sklaidą Lietuvoje.

Renginio pabaigoje neliko nepagerbti *Caritas* organizacijai itin daug širdies atidavę darbuotojai ir rėmėjai. Padėkos raštus *Caritas* įkūrėjoms ses. A. Pajarskaitei, E. Montvilienei, ses. O. Valatkaitei, ses. G. J. Stanelytei, S. Belickienei, užsienio paramos fondų ir *Caritas* atstovams Pauliui Schneideriui, Pauliui Wennekes, Stephanui Grabberui, Clemensui Rottinghausui, Guenterui Holthausui ir 7 vyskupijų *Caritas* centrams įteikė arkivyskupas Sigitas Tamkevičius ir kun. Robertas Grigas.

-Ici-

Lietuvos vyrų vienuolių vyresniųjų konferencijos posėdis

Rugsėjo 16 d. Vilniaus Šv. Jono vienuolyne įvyko Lietuvos vyrų vienuolių vyresniųjų konferencijos (LVVVK) posėdis. Jam vadovavo konferencijos pirminin-

kas Aldonas Gudaitis SJ, dalyvavo sekretorius kun. Vytautas Brilius MIC, išdėninkas t. Alessandro Barelli SDB, t. Jonas Emanuelis Le Taillandier de Gabory FJ, t. Francois Bourgois (Tiberiados broliai), br. Astijus Kungys OFM, kun. dr. Hansas Friedrichas Josefas Fischeris CO, br. Vincentas Tamošauskas OFM Cap., t. Petro Pavlo Jachimecas OSBM, kun. Domingo Avellaneda Cabanillas IVE.

Pirmuoju klausimu apsvaistyta žinia, kad LVVVK įstatus patvirtino Apaštalu Sostas, taigi Konferencija įgijo Bažnyčioje viešojo juridinio asmens teises.

Toliau svarstyta „Kasdienių Šv. Rašto skaitinių“ leidybos ir platinimo galimybė. Br. Francois Bourgois pristatė šio leidinuko projektą, kurį ketinama įgyvendinti 2010 metų kovo mėnesį, ir teiravosi posėdžio dalyvių, ar kas nors sutiktų bendradarbiauti išleidžiant ir platinant „Kasdinius Šv. Rašto skaitinius“. Atkreiptas dėmesys, kad tai gera priemonė pastoraciniam darbui, tačiau LVVVK negali prisiimti leidyklos funkcijų. Verta bendradarbiauti su jau egzistuojančiomis leidyklomis, o prie Tiberiados brolių bendruomenės iniciatyvos galės prisidėti bet kuri vienuolinė bendruomenė savo atskira iniciatyva. Pranciškonai ir marijonai sutiko prisidėti prie knygos platinimo.

Aptarta LVVVK narių ar bendruomenių atstovų galimybė įsipareigoti dalyvauti nacionalinėse iškilmėse švenčiant Pašvęstojo gyvenimo dieną, o artimiausiu metu – Aušros Vartų atlaiduose ir Grabnyčių šventėje, viešai pristatant save tikintiesiems kaip LVVVK. Buvo prirtarta pasiūlymui įvesti tradiciją Lietuvos šventovėse vykstančiuose atlaiduose Pašvęstojo gyvenimo dieną dalyvauti vienuolių atstovams, ten melstis ir ta proga susirinkti į posėdį. LVVVK sekretorius įpareigotas informuoti narius apie šventę ir pakviesti joje dalyvauti.

Tėvas Aldonas Gudaitis SJ informavo posėdžio dalyvius, kad nuo spalio mėnesio 1 d. baigiasi jo kaip Jėzaus draugijos provincijolo kadencija. Naujuoju Jėzaus draugijos provincijolu išrinktas t. Gintaras Vitkus SJ, kuris pakeis jį ir LVVVK. Tokiu atveju pagal LVVVK statuto 14 straipsnį turėtų būti renkamas ir naujas LVVVK pirmininkas.

Svarstyta finansinė LVVVK padėtis: narių mokesčio 2009 m. dydis ir ar yra galimybė sukaupti lėšų, kad ateityje būtų galima paremti naujai besikuriančias bendruomenes ar naujas iniciatyvas.

Tėvas Aldonas Gudaitis SJ padėjo naujai atvykusiems Iškūnijusio Žodžio ir Oratorionų bendruomenės vadovams, pakviesdamas juos pristatyti savo bendruomenių veiklą. Kun. Domingo Avellanda IVE pabrėžė, kad jų bendruomenės charizma – kultūros evangelizacija. Pagal šią charizmą bendruomenės veikla išplitusi labai plačiai, veikia net 45 pasaulio vyskupijose. Bendruomenė turi seminariją, universitetus, pensionatą neįgaliesiems. Į Lietuvą atvyko norėdami parodyti dėkingumą Buenos Airių lietuviams už pagalbą. Šiuo metu Panėvėžio vyskupijoje, Pumpėnų parapijoje, darbuojasi trys broliai iš Argentinos. Kun. Hansas Friedrichas Fischeris CO kalbėjo apie Šv. Pilypo Nerio bendruomenę, kuri atsirado XVI a. Italijoje, po to įsikūrė Pietų ir Šiaurės Amerikoje, Afrikoje, Indijoje, veikia 88 bendruomenės. Lietuvoje dirba du tėvai. Kunigas Hansas Friedrichas Fischeris CO paminėjo, jog kelerius metus vadovavo Vilniaus kunigų seminarijai, dirbo rektoriumi ir būdamas *Renovabis* nariu turėjo galimybę gauti paramą seminarijos atstatymui ir kitiems darbams.

Kitas posėdis numatytas surengti Aušros Vartų atlaidų Pašvęstojo gyvenimo dieną po šv. Mišių Bazilijonų vienuolyne, Vilniuje. -kvb-

ko atsako, drąsino imtis akademinės sielovados darbų. VDU Katalikų teologijos fakulteto dekanas dr. Benas Ulevičius pranešime „Jaunimui jų kalba“ kalbėjo bene pačia aktualiausia jaunimo ugdytojams tema – kaip užmegzti dialogą su jaunu žmogumi. Pabrėžta, jog čia svarbu suprasti laiką, kuriuo dabar gyvename, įsigilinti, kokį iš tikrųjų autentiško, neveidmainiško gyvenimo ilgesį slepia neretai suaugusiems akį režiantį jaunuolių apranga, elgesys. Pasak B. Ulevičiaus, neįmanoma mokyti jaunimo, kuriuo baisimės, norime keisti jį pagal save. Pranešime siūlyta stengtis geriau jaunimą pažinti, padėti jam atrasti sąsajas su krikščionybe. Linkėta būti tiltais, skubėti pasinaudoti akimirka, kai jaunuoliai dar kažko trokšta.

Jonavos Šv. apaštalo Jokūbo parapijos vikaras kun. Gintaras Blužas pranešime „Jaunimo dvasiniai poreikiai ir ieškojimai“ sakė, jog šiandienis jaunimas ieško konkrečių dvasinių patirčių, kurias atranda ne tik Bažnyčioje; de ja, ne visuo met jos būna iš Dievo. „Labai svarbu, kas pirmas jaunam žmogui pasiūlo dvasinę patirtį. Čia jau reiktų kalbėti apie krikščionišką patirtį, susitikimo su Jėzumi patirtį. Jaunas žmogus nelabai linkęs tikėti teorija apie Dievą, tikėti tikėjimo tiesomis. Pirmiausia jam reiktų siūlyti ne žinias apie tikėjimą, bet galimybę tai patirti, išgyventi“, – teigė prelegentas, pabrėždamas stiprios bendruomenės, maldos, piligrimystės ir kt. patirties būtinybę. Netgi jaunų žmonių polinkį maištauti, pasak kun. G. Blužo, įmanu nukreipti taip, kad jo nepasigautų pikta sis maištui prieš Dievą – padėti suprasti, jog krikščioniška siela irgi gali ir net turi maištauti prieš blogį, nuodėmę ir pan. Kunigo teigimu, „jaunimo negalima žvejoti tinklu <...>. Jaunimo „žvejyba“ turėtų būti kantri, kaip su meškere – po vieną, t. y. atsižvelgiant į konkretaus žmogaus poreikius.“

Ses. Evelina Lavrinovičiūtė MVS pranešimą „Kaip padėti jaunuoliui atrasti bendruomenę parapijoje?“ grindė savo ketverių metų katechetine patirtimi ir patarė prieš imantis veiklos gerai pa-

žinti konkrečios parapijos situaciją, jos privalumus ir trūkumus. „Žinoma, jei bendruomenės kūrimas yra parapijos dvasininkų prioritetas, jei esama pasauliečių, kurie tam taip pat išpareigotų ir visas šis troškimas būtų gerai pasūdomas malda, manau, vyktų stebuklai“, – sakė ses. E. Lavrinovičiūtė MVS, atkreipdama dėmesį, jog, be abejo, jaunuolius „pažadina ne vien žmonių pastangos ar augančios bendruomenės dinamika, bet tas, kuris nuolat veikia būdamas tarp mūsų, susirinkusių Jo vardu“.

KAJC vadovė Vaida Spangelevičiūtė, apžvelgdama Kauno arkivyskupijos jaunimo centro veiklą, sugrąžino į steigimo sukaktį švenčiančios organizacijos dabartį. Šv. Valentino diena kitaip, jaunimo vadovų ir lyderių tobulinimosi seminarai, rekolekcijos, dalyvavimas Šiluvos atlaiduose, *Alfa* kursai, centre rengiami jaunimo vakarai ir atvirieji trečiadieniai, dalyvavimas Pasaulio ir Lietuvos jaunimo dienose, jaunimo sielovados koordinavimas dekanatų lygmeniu, bendradarbiavimas su LVK Jaunimo pastoracine taryba, kitomis Kauno arkivyskupijos bei kitų vyskupijų katalikiškomis organizacijomis, ryšiai su užsienio partneriais – tokiomis dabartinėmis ir toliau tebekuriamomis veiklos kryptimis siekiama atsiliepti į būtiniausias jaunų žmonių reikmes, palydėti juos tikėjimo ir krikščioniškos bendrytės kelyje. Už KAJC dabartį ir ateitį šventės pabaigoje buvo drauge meldžiama si Švč. Trejybės (seminarijos) bažnyčioje. Eucharistijos liturgijai vadovavo arkiv. S. Tamkevičius, koncelebravo konferencijoje dalyvavęs būrys kunigų. Per pamokslą ganytojas linkėjo, kad jaunimas nebijotų liudyti Evangelijos radikalumo. Renginys baigėsi Kauno arkivyskupijos jaunimo centre bičiuliška agape. –kait-

Marijos diena Šiluvoje

Spalio 13-ąją – Marijos dieną Šiluvoje iškilminga Eucharistijos liturgija dėl bazilikos remonto švęsta Apsireiškimo koplyčioje. Jai vadovavo Kauno arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius, koncelebravo Šiaulių vyskupas

Kauno arkivyskupijos kunigų susirinkimas

Spalio 14 d. Kauno kurijoje vyko arkivyskupijos kunigų susirinkimas. Jam, kaip įprasta, prasidėjusiam bendra konfratūrų brevijoriaus dienine malda, vadovavo arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius. Pirmoje susirinkimo dalyje arkivyskupijos katechetikos centro vadovas Artūras Lukaševičius pristatė, kaip vaikai ir jaunimas rengiami sakramentams, antrojoje augziliaras vyskupas Jonas Ivanauskas aptarė Kauno arkivyskupijos antrojo sinodo nutarimų įgyvendinimą. A. Lukaševičius aptarė, kaip arkivyskupijoje vyksta katechetinis darbas rengiant vaikus ir jaunimą įkrikščioninimo sakramentams. Sutaikinimui ir pirmajai Komunijai jau keleri metai arkivyskupijoje vaikai gana sėkmingai rengiami pagal arkivyskupijos Katechetikos centro parengtą programą „Vaikų rengimas Sutaikinimui ir Eucharistijai“. Arkivyskupijos parapijose pradedama įgyvendinti šio centro parengta jaunimo rengimo Sutvirtinimui programa. Svarbiausias ir galutinis minėtų programų tikslas, pasak A. Lukaševičiaus, padėti vaikams ir jaunimui tapti praktikuojančiais katalikais, suteikiant jiems žinių; padedant įgyti teigiamos tikėjimo patirties, padedant susiformuoti tam tikrus įgūdžius (dalyvauti sekmadienio šv. Mišiose, kasdien melstis, reguliariai eiti išpažinties). Pasak A. Lukaševičiaus, naująją rengimo Sutvirtinimui programą rengė ir ją įdiegti rūpinasi dvi katechetų grupės, vadovaujamos seserų vienuolių. Programa apima 8 mėnesių rengimo laikotarpį; 3 pirmieji mėnesiai skiriami kerigmai pasitelkiant *Alfa* kursą. Minėtoji rengimo Sutvirtinimui programa, kurioje akcentuojama kerigma, jaunimas sudominamas, jam padedama užmegzti asmeninį santykį su Jėzumi, jau duoda pirmų gražių vaisių. Katechetikos centro vadovas A. Lukaševičius sakė, kad ir Bažnyčios Magisteriumas pabrėžia tokio kerigminio etapo, o ne tikėjimo žinių perteikimo pirmumą. Atkreiptas dėmesys, jog Lietuvoje rengimas sakramentams, paprastai prasidedantis tikėjimo tiesų perteikimu, neleidžia pasiekti galutinio tikslo – realaus vaikų iššaknijimo krikščioniškame gyvenime.

Vysk. J. Ivanauskas pranešė kunigams, jog šių metų nuolatinio ugdymo konferencijų svarbiausioji tema bus gilinimasis į Kauno arkivyskupijos antrojo sinodo nutarimus, siekiant juos kuo vaisingiau įgyvendinti praktikoje. Pasak vyskupo, ir ganytojų, ir pasauliečių pareiga siekti, kad šie nutarimai taptų pastoraciniam gyvenimui realiai vadovaujančiomis normomis visais lygmenimis – arkivyskupijos mastu, dekanatuose, parapijose ir bažnytinėse institucijose. Vyskupas atkreipė dėmesį, jog minėtiems nutarimams įgyvendinti jau parengta dirva ruošiantis sinodui, tam šiandien gali puikiai pasitarnauti parapijose susibūrusios Sinodo grupės. Kunigai paraginti sinodo nutarimus aptarti ir dekanatų konferencijose. Šiame susirinkime vyskupas aptarė nutarimų pirmąją dalį, tarp kitų klausimų – vizitacijas parapijose, sielovados organizavimą dekanatuose ir kt. –kait-

Atsinaujinimo diena

Spalio 18 d. Kaune, VDU Didžiojoje salėje, vyko „Gyvųjų akmenų“ bendruomenės surengta Atsinaujinimo diena „Dievo žodžiui Lietuvoje – 1000!“ Gaušūs dalyviai susirinko į ją iš visų Lietuvos regionų, atvyko ir didžiulis jaunimo būrys. Apie tūkstantį žmonių šlovino Viešpatį drauge su „Gyvųjų akmenų“ bendruomene, iki pietų klausėsi dviejų konferencijų. Popietinį darbą grupelėse ir visą renginį džiaugsmingai užbaigė drauge švęsta Eucharistija, kuriai vadovavo Kauno arkivyskupijos augziliaras vyskupas Jonas Ivanauskas, koncelebravo kun. Pijus Virginijus Eglinas OP ir kun. Mindaugas Pukštys.

Pirmąją konferenciją „Dievo žodžio kelionė per Lietuvą“ vedė Liutauras Serapinas, ateitininkų sendraugis, *Marijos radijo* bendradarbis, Šv. Jono bendruomenės oblatas. Jis pakvietė Lietuvos tūkstantmečio istorijos kontekste pažvelgti į tris asmenis dvasine prasme, kančios išgyvenimu savaip veikusius tos istorijos eigą. Kalbėta apie šv. Kazimierą – „keistąjį“ karalaitį, sąžiningai grąžindavusį miestelėnams skolas, per didikų pasilinksminimus pasitraukdavusį į koplyčią, tokių tuomet neįprastą ir garsų, kad vos tik jam mirus buvo pradėta kanonizacijos byla. Tačiau, pasak L. Serapino, pradėjęs ją nagrinėti, M. Liuteriui paskelbus tezes, prasideda reformacija, ir būtent Kazimierui Romos kardinolų pavedama būti Europos reikalų globėju. „Lietuvoje ypač mylimas šv. Kazimieras tada, kai čia tebuvo likusi tik saujelė katalikų kunigų, sukėlė tikrą maldos, aukos, išgydymų audrą“, – teigta pranešime atkreipiant dėmesį, jog netrukus sulaukta ir tikro stebuklo. Šiluvoje, aštrių religinių nesutarimų vietoje, įvyksta Švč. Mergelės Marijos apsišviškimas – ženklas garbinti jos Sūnų. L. Serapinas kalbėjo ir apie Dievo tarnaitę Adelę Dirsytę – tremtyje ir kalėjimuose buvusią mergaičių motiną ir mokytoją; jos rankraštinė maldaknygė taip sukrėtė pasaulį, jog dauguma tautų šimtų tūkstančių tiražu leidžia ją savo kalbomis. Kun. Juozas Zdebskis savo kankinyse, rašytiniais šaltiniais, pasak L. Serapino, paliko svarbią žinią – šiandien tik kančia gali prakalbinti žmones, tik ją liudijant įmanu kalbėti apie Jėzaus meilę.

Antrajai konferencijai „Dievo žodžio kelionė į mano širdį“ vadovavęs kun. P. V. Eglinas OP gyvai kvietė pamąstyti, kas galėtų padėti šiandienos žmogui, dažnai gyvenime tarsi kruiziniam laive besiblaškiančiam be tikslo, rasti vadinamąją „sėkmės formulę“. „Tai Dievo žodis – svarbiausia, ką turi krikščionys“, – sakė brolis. Remiantis Naujojo Testamento palyginimu apie sėjąją (*Lk 8, 4–15*), kviesta būti iš tiesų klausantiems Dievo žodžio, taip, kaip pats Jėzus yra pamokęs: „Kas turi ausis klausyti – teklaus!“; klausantiems taip, kad širdis neliktų lyg kieta suplakta žemė, į kurią gera sėkla iš gero, dosnaus Sėjėjo rankų negalėtų prasiskverbti. Pasak kun. P. V. Eglino OP, „Dievo žodžiui reikia erdvės, laiko ir gylio“, kad jis būtų tikrai išgirstas, kad suaugtų žmoguje, nepaskęstų tarp kitų jo kasdienybės rūpesčių, o paskui neštų vaisių. Dievo žodžio ir balso reikia klausyti širdimi, „išgirstą apkabinti ir nebepaleisti“, kad jis „tiesiog tekėtų žmogaus gyslomis“, taptų visų jo darbų matu.

Tarp konferencijų maldos ir giedojimo pusvalandį surengė „Gyvųjų akmenų“ jaunieji bendradarbiai „Dievo armija“. Jie pakvietė drauge dalyvauti muzikinėje meditacijoje „Bralei seseris, imkiet mani ir skaitikiet“.

Po pietų Atsinaujinimo dienos dalyviai pasirinktinai dalyvavo penkiose darbo grupėse. Užtarimo malda (tarnavo „Gyvieji akmenys“ ir vidinio išgydymo komanda) melstasi Didžiojoje salėje, kitų grupių darbas vyko atskirose bemaž sausakimšose auditorijose. Nuotaikingai dirbo ir giedojo jaunimo grupė „Ką Jėzus šiandien siūlo jaunimui?“, vadovaujama ses. Faustos Palaimaitės SF. Vyrams apie vyriškojo tikėjimo ypatumus grupėje „Kodėl Bažnyčioje mažai vyrų?“ kalbėjo Liutauras Serapinas. Pasirinkusieji grupę „Geroji naujiena ekonominei krizei“ misionieriaus Josepho Bastino (Belgija) buvo drąsinti į krizę žvelgti kaip į iššūkį ir galimybę. Tai nauja galimybė Dievui iš naujo, be jokių sąlygų kasdien sakyti „taip“; priimti save su visu silpnumu ir visa, ką Dievas siūnčia, leisti Dievui ateiti į mūsų varganumą ir veikti savo galia. Grupei „Kaip nepasiklysti religijų įvairovėje“ vadovavęs A. Lukaševičius kalbėjo apie ir šiandien mummyse tebesišaknijančią maginę pasaulėjautą, pasiekusią mus iš žmonių istorijos praeitųjų.

Eugenijus Bartulis, Panevėžio vyskupas emeritas Juozas Preikšas, dvi dešimtys kunigų. Šią dieną piligriminę kelionę į Šiluvą buvo surengę Jonavos dekanato tikintieji. Arkiv. S. Tamkevičius per pamokslą visų dėmesį kreipė į rožinio malda. Ganytojas atkreipė dėmesį, jog rožinis, atspindintis Marijos ir Jėzaus gyvenimą, teikia galimybę maldoje apmąstyti jo slėpinius ir labiau artėti prie Kristaus. „Rožinio malda mus veda ne tik džiaugsmo ir šviesos keliais, ji nuveda į pačius sunkiausius Jėzaus ir Marijos gyvenimo momentus. Nuveda ne šiaip sau, bet kad išgyvenę Jėzaus ir Marijos skausmą būtume pajėgūs ne kaip neprotingi gyvūnai, bet kaip Kristaus sekėjai išverti visus sunkius momentus, kuriuos sutinkame savo gyvenimo kelyje“, – sakė ganytojas. Žmonės buvo paraginti brangią rožinio malda kalbėti ir drauge, ir pavieniui. „Rožinio malda tebūna kiekvienam iš mūsų tarsi Evangelijos knyga, iš kurios Dievo žodis kasdien pasiektų mūsų protus ir širdis“, – užbaigdamas pamokslą sakė arkivyskupas. Mišių pabaigoje 36 Jonavos, Upninkų, Truskavos parapijų tikintieji viešai išreiškė pasižadėjimą ir buvo priimti į Šiluvos Švč. Mergelės Marijos draugiją. –kait-

Susitikimas su fokoliarais

Spalio 11 d. Šiaulių universitete buvo surengtas susitikimas su fokoliarais tema „Gyventi Evangelija šiandien – utopija?“. Prisimintos fokoliarų judėjimo ištakos, sąsajos su Evangelijos žodžiu. Judėjimo pradininkė Chiara Lubich karo metais į slėptuvę pasiimdavo tik Naująjį Testamentą. Ji pati mokėsi ir kitiems aiškino, kaip gyventi pagal Dievo žodį. Akcentuotas jos užsidegimas, kokį ji pati taip yra nusakiusi: „Norėjosi skelbti nuo stogų, kad Dievas jus myli.“ Ši iš naujo atrasta, įvairiose situacijose realiai išgyvenama tiesa stiprino per karą, lydėjo pokariu, mokė bendrauti su kitų tikėjimų atstovais, net netikinčiais. Kertiniais vis augančio, visą pasaulį apimančio judėjimo stulpais tapo krikščioniška meilė, tarpusavio meilė ir vienybė, esantis tarp mūsų Jėzus. Iš-

gyventas Dievo žodis keitė gyvenimą. Fokoliarai kvietė susimąstyti, ar ir šiandien Evangelija turi sprogstamąją jėgą. „Vienas vienintelis Evangelijos žodis, jei pagal jį gyvename, gali pakeisti istoriją, nes tuomet veikia pats Dievas. Pirmiausia reikia Žodį skaityti, paskui eiti ir įgyvendinti“, – teigė fokoliarai. Kitas svarbus žingsnis – dalytis Dievo meilės patirtimi. Susitikime taip ir elgtasi. Apie Dievo žodžio veikimą šeimos gyvenime pasakojo sutuoktinių poros iš Kauno ir Telšių, patirtimi pasidalijo ir neseniai į Lietuvą iš Italijos grįžusi ir čia dirbantis pasiryžusi Vida. Susitikimo metu prisimintas prieš metus vykęs vyskupų sinodas „Dievo žodis Bažnyčios gyvenime, jos misijoje“ bei į Vilnių fokoliarų bičiulius sukviėtęs Chiaros Lubich gimimo dangui metinių minėjimas. Po pertraukos džiugiai sutiktas Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis. Ganytojas pasidalijo paskutinėmis Bažnyčios gyvenimo naujienomis, pasidžiaugė, kad parapijose pavyko įtikinti tėvus bei Krikšto ar Sutvirtinimo tėvus nupirkti sutvirtinamiesiems Šventąjį Raštą. Beveik 2000 vaikų Šiaulių vyskupijoje tai suteikė galimybę gilintis į Dievo žodį. „Dievo žodis turi paliesti mus visus, kad uždegtų širdis“, – sakė vyskupas, minėdamas fokoliarų judėjimo svarbą pasaulyje, Lietuvoje, Šiauliuose. Susitikimą su fokoliarais Šiauliuose organizavusi Eucharistinio Jėzaus seserų kongregacijos sesuo doc. Danė Šlapkauskaitė vylėsi, jog fokoliarų skelbiamos idėjos išjudins Šiaulių universitetą ir jame žaliuos ir žydės vienybės, bendruomeniškumo bei dvasingumo medis. –irat-

Indai Caritas įstaigoms

Spalio 8–21 d. vyko akcija, kurios metu didžiųjų Lietuvos miestų gyventojai nebenaudojamus indus galėjo atiduoti Caritas organizacijai. Per dviejų savaitių trukmės akciją visoje Lietuvoje buvo surinkta beveik 600 dėžių dar tinkamų naudoti indų. Anot Laimos Petraitytės, Lietuvos Caritas atstovės ryšiams su visuomene, drauge su parduotuvių tinklu „Žana“ organizuotos akcijos rezultatai prano-

Kun. P. V. Eglino OP katechezė padėjo susikaupti kulminacijai – šv. Mišioms. Pasak kalbėjusio kunigo, šventi Eucharistiją – tai susėsti visiems drauge prie vieno Viešpaties stalo švariomis rankomis ir širdimis.

Liturgijai vadovavęs vysk. J. Ivanauskas priminė Bažnyčios švenčiamą Misijų sekmadienį ir pakvietė melstis, kad brangi Evangelijos žinia pasiektų visus žmones. Vyskupas pasakė pamokslą iš pradžių atkreipdamas dėmesį, jog kiekvienas krikščionis savo krikščioniškojo gyvenimo pradžioje dovanai gauna tikėjimo malonę. „Į ją atsiliiepti – mūsų pirminis pašaukimas, pašaukimas tikėti į Jėzų, tikėti jo žodžiais ir darbais“, – sakė ganytojas. Jis akino pakeliauti po Evangelijos puslapius ir klausantis iš jų sklindančių paties Jėzaus mus guodžiančių, drąsinančių žodžių sustiprinti savo tikėjimą, nes „Jėzaus žodžiai yra galia“. Pamokslas baigtas kvietimu prašyti Viešpatį gyvo tikėjimo malonės, kuri leistų gyvenimo tikrovėje nuolat būti su Jėzumi, girdėti jo žodį ir juo pasitikėti. Vysk. J. Ivanauskas, prieš suteikdamas Bažnyčios palaiminimą, padėkojo Atsinaujinimo dienos rengėjams ir dalyviams, linkėjo, kad liudijama Evangelija būtų ir vilties žinia žmonėms. –kait-

Paminėta Pasaulinė paliatyviosios pagalbos diena

Spalio 8 d. VDU Katalikų teologijos fakulteto (KTF) Didžiojoje auloje paminėta Pasaulinės paliatyviosios pagalbos diena. Minėjimą surengė Kauno medicinos universiteto akademinė sielovada ir Slaugos fakultetas, bendradarbiaudami su VDU Katalikų teologijos fakultetu. Pasaulyje ši diena minima jau ketvirtą kartą, 2005 m. Pasaulio paliatyviosios pagalbos asociacija paskelbė spalio 11-ąją Pasauline paliatyviosios pagalbos diena. Ja siekiama atkreipti valstybių vyriausybių ir visuomenės dėmesį į tai, kas neišvengiama, kas laukia visų.

Sveikinimo žodį tarė KMU Studentų atstovybės prezidentas Vaidotas Čėsna. Pranešimą „Mirtis krikščionio gyvenime“ skaitė KMU kapelionas kun. Artūras Kazlauskas. Iš pradžių jis priminė, kaip mirė Jėzus – visiškai apleistas, bet šioje apleistystėje prie mirties prisiliečia Dievas – tai rodo tolesni įvykiai: tuščias kapas, Jėzaus prisikėlimas. Kapelionas pateikė maždaug prieš dešimtmetį Vilniaus universiteto Religijos studijų centro atlikto tyrimo rezultatus – dauguma sekmadieniais lankančių bažnyčių krikščionių netiki mirusiųjų prisikėlimu. Jėzaus istorija leidžia žvelgti į mirtį ne kaip į pabaigą, bet kaip į perėjimą. Daugelis esame auklėti ir mokyti, kad mirties valandą kūnas ir siela atsiskiria. Šis požiūris yra graikiškas ir pagoniškas, jo Biblijoje, deja, nėra. Graikų filosofija remiasi dualistine samprata, jos požiūris į žmogų taip pat dualistinis. Yra teologų, mąstančių apie mirtį kaip apie vienintelį pirmą žmogiškumo aktą: mirtis – tarsi žmogaus pasakymas: „Taip, aš noriu apsikabinti su Tavimi.“ Kun. A. Kazlauskas apibendrino, kad iš krikščioniškos perspektyvos mirtis yra gyvenimo tęsinys. Net jeigu mirtis yra gyvo organizmo egzistencijos pabaiga, ar reikia jos bijoti? Turbūt svarbiau bijoti blogo ir netinkamo gyvenimo, bet ne pačios mirties.

Pranešimą „Paliatyviosios pagalbos samprata“ skaitė KMU Slaugos fakulteto dėstytojas, Lietuvos paliatyviosios medicinos draugijos prezidentas prof. Arvydas Šuškevičius. Paliatyviosios medicinos esmė – mažinti kančią, kontroliuoti simptomus, bandyti keisti ligos eigą, kad ligonis kuo ilgiau gyventų visavertę gyvenimą, jautriai gydyti ir slaugyti mirštantį žmogų. Tai svarbu, nes garantuoja garbingą ir orų išėjimą iš gyvenimo. Paliatyvioji medicina – subtili tema, skatinanti apmąstyti gyvenimo prasmę, atsisukti į dvasines vertybes ne tik ligonius, bet ir sveikus žmones. Paliatyvioji medicina – priešprieša eutanazijai. Ji orientuota ne į kiekybę, bet į žmogaus gyvenimo kokybę iki paskutinio

atodūsis. Paliatyviosios medicinos pradininke laikoma Jungtinės Karalystės gydytoja Sesilė Saunders (Cicely Saunders), 1967 m. Londone atidariusi Šv. Kristoforo paliatyviosios pagalbos ligoninę.

Paliatyviosios pagalbos tikslas – padėti kęsti nepagydomos ligos skausmus. Visomis priemonėmis stengiamasi palengvinti likusias gyvenimo dienas, kai žinoma, kad ligos nebeįmanoma išgydyti. Malšinamas skausmas, pykinimas, kiti nemalonūs pojūčiai. Šiuo atveju medikams tenka padėti pacientui susitaikyti su mirtimi, skatinti džiaugtis likusiu gyvenimu. Paliatyvioji pagalba teikiama ir sergančio žmogaus šeimai, kuriai teks išmokti įveikti netektį. 2007 m. Lietuvos sveikatos apsaugos ministras išleido įsakymą dėl paliatyviosios pagalbos paslaugų teikimo. Tai nauja sritis Lietuvoje, bet jau yra vietų, kur galima kreiptis.

Buvo parodytas Vatikano televizijos centro sukurtas filmas „Kančia kaip vertybė“ apie popiežių Joną Paulių II, lankantį ir guodžiantį ligonius, bei jo paties sužeidimą. Minėjimas užbaigtas istorinių šokių grupės „Stella“ kostiuminiu pasirodymu. -sam-

Kun. P. Masilionio mirties 29-osios metinės

Spalio 10 d. Šiaulių vyskupijos, Radviliškio raj., Sidabravo miestelyje, buvo minimos kun. Pranciškaus Masilionio mirties 29-osios metinės. Sidabrave kun. Pranciškus Masilionis klebonavo nuo 1977 m., čia, bažnyčios šventoriuje, ir palaidotas. Šioje parapijoje tebematomi uolaus kunigo darbo vaisiai. Kun. Pranciškus periodinėje katalikų spaudoje skelbė religinės tematikos straipsnius, katechizavo vaikus ir jaunimą, sovietmečiu slapta vedė rekolekcijas kunigams, klierikams, vienuolėms. 1947 m. įkūrė Eucharistinio Jėzaus seserų kongregaciją, buvo pagrindinio kunigų Eucharistinio sąjūdžio iniciatorius, subūrė kunigų grupę, kuri vėliau aktyviai gynė tikinčiųjų teises.

Minėjimas Sidabravo bažnyčioje prasidėjo rožinio malda, kurią vedė kun. Mindaugas Pukštys ir Šiluvos seminaristai. Šv. Mišias aukojo Panevėžio vyskupas Jonas Kauneckas, kun. Kazimieras Ambrasas SJ, kun. Marius Dyglis bei kun. Mindaugas Pukštys. Giedojo Šv. Pranciškaus Ksavero (jėzuitų) bažnyčios choras. Vyskupas pamokslą pradėjo retoriniu klausimu: „Ko susirinkom?“ Iškart pasigirdo ir atsakymas: „Statyti Bažnyčios, gyvos, ne akmeninės.“ Anot ganytojo, tėvas Pranciškus Masilionis pirmiausia Bažnyčią statė savy ir pradėjo nuo 1927 m., kai buvo iššventintas kunigu. Sovietmečiu, anot vyskupo, t. Masilionis bažnyčią statė burdamas Eucharistijos bičiulius, kurie tarnavo bažnyčiose, dalyvavo procesijose, organizavo piligriminius žygius. „Pasiryškime ir mes savo darbais statyti Dievo šventovę“, – kvietė vyskupas Jonas Kauneckas.

Po šv. Mišių susirinkta Sidabravo mokykloje, kur vyko konferencija „Nėra meilės be gailestingumo“. Savo veikla, piligriminiais žygiais, šventėmis pasižaugę mokiniai. Eucharistinio Jėzaus seserų kongregacijos sesuo doc. Danė Šlapkauskaitė, rodydama piešinių albumą su išlaptintomis datomis, pasakojo apie T. Masilionio įsteigtos kongregacijos svarbiausius įvykius. Naujoji kongregacijos generalinė vyresnioji Liuda teigė, jog kongregacija džiaugiasi ne tik senosiomis, bet ir dabarties datomis, pasiekimais, veikla. Kongregacijos naujokė Sigma grojo saksofonu. Vanda Ručinskienė pasakojo apie t. Masilionio darbą su vaikais 1943–1950 m. Šiaulių Šv. Ignaco bažnyčioje. Apie 1969 m. įsikūrusius Eucharistijos bičiulius kalbėjo jiems vadovavusi sesuo Gema Stanelytė. Žodį tarė Sidabravo mokyklos direktorius Zenonas Gedvilas ir tikybos bei muzikos mokytojas, vargonininkas Eugenijus Janulevičius. -irat-

ko lūkesčius. „Panašią akciją esame rengę šių metų balandžio mėnesį. Tačiau rezultatai šį kartą tiesiog apstulbino“, – žmonių aktyvumu stebėjosi L. Petraitytė. Pasak jos, „jau pirmosiomis akcijos dienomis indų visoje Lietuvoje surinkta arti 100 dėžių. Dosniausi buvo Vilniaus ir Kauno miestų gyventojai – nešta lėkščių, puodelių, nebenaudojamų servizų, stalo įrankių. Žmonės negailėjo ir visai naujų, dar neišpakuotų indų.“ Didesnė dalis per akciją surinktų indų atiteko Caritas vaikų dienos centrams, senelių globos namams ir labdaros valgykloms. Nemažai buvo atiduoti vargingai gyvenančioms šeimoms bei vienam Vilniaus miesto vaikų darželiui. Parduotuvių tinklo „Žana“ atstovės Redos Basakirskaitės teigimu, akcija siekta paskatinti žmones dalytis. „Atrodė, jog ekonomiškai ir morališkai įtemptu laiku kiekvienas stengsis pasirūpinti tik savimi, tačiau likome nustebinti, kad sunkmetis žmones paskatino užjausti vieni kitus ir ypač tuos, kurie turi mažiau“, – sakė R. Basakirskaitė. -lci-

Šv. Jono Leonardžio minėjimas

Spalio 10 d. Kauno medicinos universiteto Farmacijos fakulteto alumnų klubo iniciatyva iškilmingai paminėtas šv. Jonas Leonardis, farmacininkų globėjas. Šv. Mišias už gyvuosius ir mirusius vaistininkus bei būsimuosius farmacininkus Kauno Šv. Pranciškaus Ksavero (jėzuitų) bažnyčioje aukojo tėvas Leonas Zaremba SJ. Giedojo grigališkojo choralo choras *Cantus simplex*. Per pamokslą tėvas Leonas paaikšino graikiškojo žodžio „farmacija“ kilmę ir padarė farmacininkus būti gydytojų bendradarbiais malšinant skausmus ir teikiant viltį. Po šv. Mišių Lietuvos medicinos ir farmacijos istorijos muziejuje susitiko esami ir būsimi vaistininkai. Susirinkusiuosius pasveikino Farmacijos fakulteto dekanas prof. Vitalis Briedis. Pranešimą apie farmacininkų globėjus skaitė Lietuvos medicinos ir farmacijos istorijos muziejaus direktorius dr. Tauras Mekas. Šventinį minėjimą vainikavo nuoširdus KMU FF studentų, dėstytojų ir alumnų klubo narių bendravimas. -sam-

VILTIES DIENA

33 eilinis sekmadienis (B)

Dan 12, 1–3; Žyd 10, 11–14; Mk 13, 24–32

Krikščionio gyvenime nuolat vyksta dvasinė kova. Viešpaties diena yra šios kovos kulminacija, o drauge galutinė gėrio pergalė. Pranašas Danielis skelbia nematyto vargų metą ir drauge išgelbėjimą tiems, kurie įrašyti gyvenimo knygoje. Vienu laukia amžinasis gyvenimas, kitų – gėda ir amžinoji negarbė. Trečio kelio nėra. Panaši perskyra išryškėja Paskutinio teismo aprašyme Mato evangelijoje (*Mt 25, 31–46*). Šiose pranašystėse pirmiausia išvardijami palaimintieji, kuriems skirta įeiti į Tėvo namus, paskui tie, kurių laukia gėdinga pražūtis. Pirmiau skelbiama geroji vilties naujiena. Taip yra todėl, kad Kristus trokšta visų žmonių išganymo. Laiške žydams rašoma: „Vienintele atnaša jis amžiams padarė tobulus šventinamuosius.“ Vis dėlto laisvą valią turintis žmogus gali atmesti atpirkimo dovaną. Pats Jėzus nurodo kelią į tikslą. Jis kviečia viltingai pasitikėti, o ne bijoti.

Šio gyvenimo patirtis leidžia nujausti Viešpaties dienos sukretimą. Iš kur turėsime drąsos pakelti akis iškilus aikštėn visiems paslėptiems dalykams? „Nėra nieko paslėpta, kas nebūtų atskleista“ (*Lk 8, 17*). Jei tokiu momentu Jėzus gailestingai nepriglaustų prie savo širdies, beliktų prasmėti kiaurai žemės. Pasaulio pabaiga reiškia ne tik baigtį, bet drauge ir naujos tikrovės pradžią. Kai blogis galutinai neteks galios, įsiviešpataus džiaugsmas ir tarpusavio supratimas. Mūsų nuodėmingų polinkių grandinė tęsiasi nuo protėvių ir perduodama palikuonims. Dažnai akivaizdžiai įsitikiname, kaip šia grandine perduodami ne tik gabumai, gerosios savybės, bet taip pat grėsmingi polinkiai, gyvenimo kelyje tyko priklausomybių spąstai. Paskutinis teismas galutinai nutrauks blogio grandinę.

Jėzus vaizduoja pasaulio pabaigą kaip kosminę katastrofą. Įprasti gamtos reiškiniai vyksta nenuspėjamai kitaip. Gyvybę teikianti saulė užtemsta, mėnulis neberodo laiko atskaitos. Žvaigždės krenta iš dangaus tarsi prinokę vaisiai. Kas galėtų tvirtinti, kad to nebus? Tik iš anksto įsitikinęs, jog šis pasaulis vienintelis įmanomas. Tačiau krikščionys tiki, kad amžinas yra tik Dievas, o jo sukurtoji tikrovė turėjo pradžią, todėl turi turėti ir pabaigą. Tas, kuris davė pasauliui pradžią, nustato ir jo pabaigos laiką. Į šį chaosą su dievišku spindėjimu įžengia Žmogaus Sūnus. Dabar jis visai kitoks negu žemiškojo gyvenimo dienomis, kai dažnai būdavo nepripažįstamas ir niekinamas. Dabar jis ateina viešpatauti. Jį pamatys vi-

sas pasaulis, niekas negalės atsikalbinėti, esą jo nematė ar nepastebėjo. Žmogaus Sūnus negalėtų skelbti tokių pažadų, jei jis drauge nebūtų ir Dievo Sūnus?

Galime mokytis iš pačių paprasčiausių dalykų, gamtos ženklų. Jėzus primena visiems akivaizdžią tiesą: išsprogusios figmedžio šakos – prasidedančios vasaros ženklas. Pranašaujamas gamtos perversmas rodo pasaulio pabaigą. Krikščionims būtina pažinti laiko ženklus. Pasaulio pabaiga yra drauge Dievo karalystės pradžia. Kūrinijai būdingas laikinumas: „dangus ir žemė praeis“. Tačiau tai nereiškia, kad kūrinija bevertė. Tas pat pasakytina apie žmogaus proto, sielos ir rankų kūrybą. Kas buvo sukurta iš meilės, išliks, tačiau bus perkeista ir naujai performuota.

Vienintelis išliekantis dalykas yra Dievo Žodis. Šventajame Rašte kalbama apie Kristaus dieną, Teismo dieną, Paskutinę dieną. Tai galutinė diena, atverianti amžinybę. Nesunku numanyti, kas įvyktų, jei žmonės žinotų tą dieną. Dešimtmečius iki jos žmonių visuomenę paralyžiuotų depresinės nuotaikos, nesulaikomai išibėgėtų destrukcija. Niekas nebenorėtų rūpintis kitais, įsivyratų nestabdomas nusikalstamumas, paniška baimė. Gerai, kad Dievas mums nepaskelbė šios datos. Tačiau netinkamai atsilieptume į jo gailestingumą, jeigu šią dieną laikytume vien alegorija ar niekada neįvyksiančiu pažadu.

Tačiau ką reiškia žodžiai, kad tos dienos nežino net Sūnus? Čia kalbama ne apie tinkamo atsakymo „nežinojimą“ per egzaminą. Jono evangelijoje užrašyta Kristaus malda: „Tavo man patikėtus žodžius aš perdaviau jiems.“ Paskutinės dienos data nebuvo skirta perduoti žmonėms. Pirmajame laiške korintiečiams Paulius rašo: „Buvau pasiryžęs tarp jūsų nežinoti nieko kito, kaip tik Jėzų Kristų, ir tą nukryžiuotą.“ Žinoma, apaštalas Paulius žino visą išganymo istoriją, tačiau šiuo atveju žodis apie kryžių svarbiausias, jis iškyla į pirmą planą.

Nors šiandienos skaitiniuose skamba dramatiška lemties nuojauta, ankstyvosios Bažnyčios krikščionys nelikė Kristaus antrojo atėjimo siaubingu dalyku. Jie čia įžvelgė pažadą, kad Viešpats vėl sugrįš pas savo tautą ir ištaisys pasaulio neteisybes. Didysis pokytis pasaulyje yra Jėzaus Kristaus atnešta viltis. Ši viltis skelbia, kad karai ir prievarta nėra galutinė teisingumo įgyvendinimo forma. Tai viltis, kad skurdas ir badas galiausiai bus įveikti, kad blogis netriumfuos. Mes dalyvaujame gėrio ir blogio kovoje. Jei ištvėringai kovosime, Paskutinę dieną dalyvausime Dievo pajėgų triumfe.

KITOKS KARALIUS

Kristaus Karaliaus iškilmė (B)
Dan 7, 13–14; Apr 1, 5–8; Jn 18, 33–37

Per liturginius metus ne kartą girdėjome apie Dievo karalystę. Jėzus leidžia suprasti, kad Dangaus karalystė yra pati aukščiausia vertybė. Žmogus raginamas atiduoti visą savo gyvenimą ir nepailsdamas jos ieškoti. Per liturginių metų ciklą įvairiomis briaunomis atskleidžiama tiesa apie Dievo karalystę, o paskutinis liturginių metų sekmadienis yra didžioji padėka už dangaus dovaną, kurioje turime privilegiją dalyvauti. Šiandienos Evangelijoje atsiskleidžia dar viena svarbi tiesa: „Mano karalystė ne iš šio pasaulio.“ Šie žodžiai byloja, kad kelias pas Jėzų, drauge žadantis amžinąją laimę, remiasi ne šio pasaulio logika. Renkantis eiti šiuo keliu, reikia vadovautis nesavanaudiška meile, priimti kentėjimų, atmetimo, nepopuliarumo galimybę. Kristaus karalystė vienija daugelį nepastebimų ir nepažįstamų šventųjų, nuolankiai paklūstančių visatos Valdovui.

Velykų slėpinys yra Kristaus apreiškimo viršūnė. Šio įvykio pradžia – iškilmingas Jėzaus atvykimas į Jeruzalę. Čia jis pasirodo kaip karalius, vadovaujantis mesijinės karalystės pranašų būriui. Sveikinanti minia atpažįsta lauktąjį karalių. Nuolankiai įžengęs karalius skelbia pergalę savo tautai. Jėzus niekuomet viešai nesivadino karaliumi. Piloto klausinėjamas jis atvirai prisipažino esąs karalius, tačiau tuoj pat pridūrė, jog jo karalystė nėra iš šio pasaulio. Jėzaus karalystė – meilės, tiesos ir taikos karalystė. Meilė ir tiesa nugalė ne smurtu, valios primetimu, bet savo vidine galia. Ši karalystė iš pradžių gali atrodyti trapi ir nereikšminga. Iš tikrųjų šio pasaulio akimis ji kartais panaši į garstyčios grūdėlį arba visiškai nematoma, kaip tas raugas, kurį moteris įmaišo į tešlą. Tačiau panašiai kaip grūdėlis ar raugas karalystė turi vidinę, iš karto nepastebimą augimo galią, vedančią į galutinę pergalę. Jėzus kai kam galėjo atrodyti nevykęs apsišaukėlis, kuris negrąžino Izraeliui politinės valdžios, tačiau galiausiai jis pasirodo esąs visatos Valdovas, nugalintis tiesos, gėrio ir meilės galia.

Evangelijoje aprašyta scena primena abipusę apklausą. Piloto klausinėjamas Jėzus pats jam užduoda klausimų. Tai nėra vienaprasmiškas teismas. Jėzaus klausimus galima

performuluoti taip: „Ar tu pats manai, kad esu maištaujančių žydų karalius, ar nepatiktinai priimi kitų abejotinus skundus? Ar klausai iš savo įsitikinimo, ar tavo lūpomis byloja kitų žmonių kaltinimai?“ Tokie klausimai teisėjui nepalankūs ir stato jį į keblią padėtį. Pilotas pratrūksta kaip išdidus romėnas, iš aukšto žiūrintis į žydus: „Bene aš žydas?!“ Jis bando paniekinamai atsiritoti nuo žydiškų ginčų. Drauge Pilotas įžvelgia ir aukštųjų kunigų veidmainystę. Jis nėra naivus ir supranta, jog jie nėra lojalūs Romos valdžiai. Pilotas nenorėtų užkibti ant šio kabliuko ir veikiau solidarizuojasi su suimtuuju, kuris tarsi nepaisydamas regimos tikrovės teigia esąs karalius.

Jėzus kalba apie savo karalystę tarsi nepastebėdamas, kad stovi vienas ir beginklis. Tai, kad Jėzus pasidavė nesipriešindamas, taip pat yra ženklas, jog jo karalystė yra kitokia. Petro bandymas griebtis kalavijo nebuvo rimtas ir organizuotas pasipriešinimas. Pilotas gerai pažįsta maištingą savo valdomos provincijos žmonių dvasią. Tačiau to iš Jėzaus nesimato: net mokiniai jį apleido. Jėzus ištaria apsispręsti raginančius žodžius: „Kas tik brangina tiesą, klauso mano balso.“ Jo karalystės pilietybės teisę atveria meilė tiesai. Čia kalbama ne apie moksliskai argumentuotą tiesą, išreiškiančią žemiškąją tikrovę. „Branginti tiesą“ – tai jai „priklausyti“, nuosekliai išgyventi asmeninį ryšį su Dievu. Branginti tiesą reišia atsiverti Dievo žodžiui.

Jėzus nėra koks nors legendinis didvyris, jis stovi konkreto vietininko Poncijaus Piloto akivaizdoje. Jėzaus įkurtoji Bažnyčia taip pat neišvengs politinių įtakų, ji turės veikti jų sąlygojama, tačiau išlikti laisva. Prieš Jėzų nukreipta neapykanta ir mūsų dienomis tokia pat nesuprantama. Pilotas bandė suprasti jos priežastį: „Sakyk, ką esi padaręs.“ Kartais sunku suvokti, kodėl prieš Bažnyčią nukreipiami absurdiški kaltinimai grindžiami išankstinėmis nuostatomis.

Kristus yra visatos Valdovas, o Bažnyčia – tarnaitė. Bažnyčia išreiškia Kristaus viešpatavimą, nuolankiai pakludama Dvasiai. Bažnyčia nebuvo ir nebus tautų valdovė, nors istorijos klystkeliuose turėjo pagundų įsigyventi į karalienės vaidmenį. Tačiau tai buvo nuodėmingų žmonių klaidos, priešingos jos Steigėjo valiai.

Kardinolas Joseph Ratzinger

Dievas Kūrėjas

Pamokslas, pasakytas 1981 m. Miuncheno katedroje

Pr 1, 1–19

Šie žodžiai, kuriais prasideda Šventasis Raštas, man visada iškilmingai aidi lyg didžiulis senas varpas, savo grožiu bei kilnumu iš tolo sujaudinantis širdį ir leidžiantis nujauti kažkiek amžinybės slėpinio. Daugeliui mūsų šie žodžiai, be to, primena pirmąjį susitikimą su Dievo šventąja knyga, Biblija, kuri mums šioje vietoje kaip tik būdavo atverčiama ir akimirksniu išvesdavo iš mažiško vaikiško pasaulio, prikaustydavo savo poetiškumu ir leisdavo šiek tiek nuvokti kūrinijos bei jos Kūrėjo neišmatuojamumą.

Tačiau, skaitant šiuos žodžius, vis dėlto apima tam tikras dvilypis jausmas. Žodžiai gražūs ir pažįstami, bet ar jie teisingi? Viskas, rodos, kalba jų nenaudai, mat gamtamokslis jau seniai į šalį nustūmė ką tik girdėtus vaizdinius – mintį apie erdvėje bei laike apžvelgiamą pasaulį, mintį, kad kūrinija laipsniškai sukurta per septynias dienas. Vietoje to susiduriame su bet kurią vaizduotę pranokstančiais matais. Kalbama apie prieš milijardus metų įvykusį Pirmąjį sprogimą, sulig kuriuo visata ėmė plėstis ir nuo tada toliau eina savo keliu. Šviesuliai irgi nebuvo sukabinėti vienas po kito, o žaluma sukurta, bet, priešingai, pasaulis ir žemė, kokius dabar pažįstame, pamažu išsirutuliojo vingiuotais keliais per milžiniškas laiko atkarpas.

Tad ar visa tai nustojo galios? Vienas teologas neseniai iš tiesų pareiškė, jog sukūrimas šiandien virtęs tikrovės nežyminčia sąvoka. Intelektinio sąžiningumo dėlei reikėtų kalbėti nebe apie kūrimą, bet apie mutaciją ir atranką. Tad ar šie Biblijos žodžiai teisingi?

O galbūt jie kartu su visu Dievo žodžiu, visa bibrine tradicija, pasitraukė į žmonių giminės ankstyvosios vaikystės svajonių sritį, svajonių, kurių galbūt ilgimės, tačiau nebegalime susigražinti, nes negalime gyventi nostalgija. O gal yra ir pozityvus atsakymas, kuris būtų įmanomas ir mūsų laikais?

1. Formos ir turinio perskyra pasakojime apie sukūrimą

Pirmasis atsakymo būdas išplėtotas jau seniai, pamažu kristalizuojantis moksliniam pasaulėvaizdžiui; daugelis veikiausiai apie tai žino iš tikybos pamokų. Atsakymas

toksai: Biblija nėra gamtamokslio vadovėlis ir todėl iš jos negalima tikėtis gamtamokslinės informacijos, ji teikia tik religines žinias. Visa kita yra įvaizdis, būdas padėti žmogui suvokti tai, kas giliau, kas tikra. Būtina skirti perteikimo formą ir perteikiamą turinį. Forma atsirinkta iš ano meto suprantamybių, iš įvaizdžių, kuriais anuometiniai žmonės gyveno, kalbėjo ir mąstė, galėjo suprasti tai, kas yra didesnio, kas tikra. O pro įvaizdžius prasišviečianti tikrybė yra tai, kas iš tiesų išlieka ir turėta galvoje. Tad Raštas noris mums ne papasakoti, kaip pamažu atsirado augalų rūšys, kaip susiformavo saulė, mėnulis ir žvaigždės, bet galiausiai pasakyti tik *vieną* dalyką: pasaulį sukūrė *Dievas*. Pasaulis nėra, pasak anuometinio žmonių įsivaizdavimo, susiduriančių jėgų raizgalynė, nėra demoniškujų galių, kurių žmogus turi saugotis, buveinė. Saulė ir mėnulis nėra dievybės, valdančios žmogaus likimą, danguje negyvena besikivirčijančios neregimos dievybės, tačiau visa kyla iš Dievo žodžio, to paties Žodžio, kurį sutinkame tikėjimo vyksme. Sužinojė, kad pasaulis yra iš Žodžio, žmonės išsilaisvino ne tik iš dievų ir demonų baimės: pasaulis buvo išlaisvintas Dievop kylančiam protui, o žmogus atvertas be baimės susitikti su šiuo Dievu. Šis suvokimas jam buvo tikra apšvieta, į šalį nustūmė dievus bei slaptąsias galias ir leidusi suvokti, kad visur yra *viena* Galia, o mes jos rankose, – gyvasis Dievas, ir kad ta galia, kuri sukūrė šią žemę ir žvaigždes, kuri laiko visą visatą, yra ta pati galia, kurią sutinkame Šventojo Rašto žodyje. Šiame žodyje prisiliečiame prie tikrosios pirmąsios pasaulio galybės, prie tikrosios galios visoms galioms (1).

Manau, jog toks aiškinimas teisingas, tačiau nepakankamas. Mat kai mums sakoma, jog turėtume skirti įvaizdžius ir tai, kas turima galvoje, kyla klausimas: o kodėl to nesakyta anksčiau? Juk anksčiau neabejotinai mokyta ne taip, kitaip nebūtų teismo proceso prieš Galilėjų. Taip kyla įtarimas, kad toks aiškinimas galiausiai tėra Bažnyčios ir teologų triukas, kai prieinamas liepto galas, bet to nenorima pripažinti ir todėl surandama priedanga, už kurios galima įsitvirtinti. Ir apskritai susidaro išpūdis, jog krikščionybės istorija per pastaruosius keturis šimtmečius buvo nuolatinės traukimosi kautynės, viena po kitos atsikratant tikėjimo bei teologijos ištarų. Visada būdavo surandamas koks nors atsitraukti įgalinantis triukas. Tačiau beveik neįmanoma atsikratyti baimės, kad pamažu esame išstumiami į tuštumą ir ateis akimirka, kai nebeliks ko ginti ir pridengti, kai visą Rašto ir tikėjimo teritoriją užkariaus protas, nebeleisiantis visa tai traktuoti rimtai. Su tuo susijęs dar vienas nemalonus dalykas. Juk galima paklausti: jei teologai ar Bažnyčia gali taip stumdyti riboženklius tarp įvaizdžio ir ištaros, tarp to, kas nugrimzta į praeitį, ir to, kas galioja, kodėl tai neleistina, pavyzdžiui, Jėzaus stebuklą atžvilgiu? O jei

taip galima elgtis ir tuo atveju, tai kodėl būtų negalima pačioje šerdyje, Viešpaties kryžiaus ir prisikėlimo atžvilgiu? Operacija, turėjusi apginti tikėjimą sakydama, kad už to, kas yra priešais akis ir ko nebegalima apginti, slypi kai kas tikriau, – tokia operacija tiesą sakant iš dalies kelia nerimą tikėjimui, nes verčia suabejoti aiškintojo sąžiningumu, verčia klausti, ar apskritai dar yra kas nors tvirta. Ne vienam po tokių teologinių aiškinimų susidaro įspūdis, jog Bažnyčios tikėjimas yra tarsi medūza, kai negali už kažko tvirčiau sugriebti, kai niekur nerandi branduolio, kuriuo būtų įmanoma pasitikėti. Iš daugelio tokių šiandien paplitusių Biblijos žodžio aiškinimų, labiau panašių į išsisukinėjimą, ir kyla krikščionybės pasiligojimas, kai ši nebesilaiko savęs ir todėl nebegali padrašinti bei uždegti. Ji veikiau primena sąjungą, kuri vis dar plepa, nors ir nebeturi ko pasakyti, nes nugręžtu žodžiu skelbia nebe tai, kuo tiki, bet vien mėgina dangstyti savo netektį.

2. Biblijos vienybė kaip aiškinimo kriterijus

Tad turime dar kartą paklausti: ar įvaizdžio ir tikrosios ištarnos perskyra tėra išsisukinėjimas, nes nebegalime laikytis teksto, bet norime ir toliau gyvuoti, ar ir pačioje Biblijoje yra kriterijų, liepiančių taip elgtis, taigi paliudijančių tokią perskyrą esant *joje* pačioje? Ar Biblija mums teikia tokių gairių ir ar Bažnyčios tikėjimas apie jas anksčiau žinojo ir jas pripažino?

To klausdami iš naujo atsiverskime Šventąjį Raštą. Pirmiausia galime konstatuoti, kad ką tik girdėtas pasakojimas apie sukūrimą *Pr 1* ten neatsirado kaip atsitiktinis, nuo pradžių gatavas ir vientisas blokas. Tiesą sakant, ir visas Šventasis Raštas nebuvo tiesiog parašytas nuo pradžios iki galo kaip koks nors romanas ar vadovėlis, tai veikiau Dievo santykių su savo tauta istorijos aidas. Raštas išaugo iš istorijos pastangų ir kelių; jame galima įžvelgti šios istorijos pakilimus ir nuosmukius, viltis, didybę ir nesėkmes. Tad Biblija išreiškia Dievo pastangas padaryti save suprantamą žmogui, bet kartu lygiai taip pat ji išreiškia žmogaus pastangas pamažu suvokti Dievą. Tad sukūrimo tema radosi ne *vienu* kartu, bet lydi Izraelį per istoriją, maža to, visa Senoji Sandora yra kelionė su Dievo žodžiu. Tiktai tokioje kelionėje laipsniškai išsirutuliojo tikroji Biblijos ištara. Todėl ir mes tikrąją šio kelio kryptį galime išvysti tik turėdami prieš akis jį visą. Taigi kaip kelias Senasis ir Naujasis Testamentas neatskiriami. Senasis Testamentas krikščioniui pasirodo kaipėjimas Kristaus link; tiktai Kristų pasiekus atsiveria, ką Senasis Testamentas reiškė žingsnis po žingsnio. Taigi visiems pavieniams dalykams suteikiama visuma, o visumai reikšmė remiantis tikslu, kuris yra būtent Kristus. Vadinasi, tekstą – taip manė visų laikų Bažnyčios tėvai ir Bažnyčios tikėjimas – tinkamai aiškiname tik tada, kai

jį suvokiame kaip priekin vedančio kelio atkarpą, kai jame įžvelgiame šio kelio nuolydį, vidinę kryptį (2).

Ką tokia įžvalga reiškia pasakojimo apie sukūrimą supratimui? Pirmiausia konstatuotina: Izraelis visada tikėjo į Dievą Kūrėją, ir toks tikėjimas vienijo jį su visomis didžiosiomis Senojo pasaulio kultūromis. Juk, net ir aptemus monoteizmui, visos didžiosios kultūros visada žinojo apie dangaus ir žemės Kūrėją, tai liudija ir stebėtinos civilizacijos, niekada išoriškai negalėjusių susiliesti, bendrybės. Tokios bendrybės kažkiek rodo giliausią, niekada iki galo neprarastą žmonijos sąlytį su Dievo tiesa. Pačiame Izraelyje sukūrimo tema irgi patyrė likimo vingių. Ji niekada nenunyko, tačiau ne visada būdavo vienodai svarbi. Kai kada Izraelis būdavo taip užsiėmęs savo istorijos kančiomis bei viltimis, taip tiesiogiai įsikabinęs į dabartį, kad vargu ar turėjo ir galėjo žvilgsnį nukreipti į sukūrimą. Tikrai didžioji valanda, kai sukūrimas tapo vyraujančia tema, buvo Babilono tremtis. Šiuo laikotarpiu galutinį pavidalą įgijo ir ką tik girdėtas pasakojimas, besiremiantis, žinoma, labai senomis tradicijomis. Izraelis neteko savo šalies, neteko šventyklos. Anuometinei mąstysenai tai buvo nesuvokiama, mat tai reiškė, kad Izraelio Dievas nugalėtas – Dievas, iš kurio galėjai atimti jo tautą, šalį, garbintojus. Dievas, negalintis apsaugoti savo garbintojų ir garbinimo, anuomet laikytas silpnu, maža to, niekiniu Dievu; jis kaip Dievas atsistatydino. Tad išvairymas iš krašto, ištrynimasis iš tautų žemėlapių reiškė didžiulę grėsmę Izraelio tikėjimui: ar dabar mūsų Dievas nugalėtas, mūsų tikėjimas tuščias?

Šią valandą pranašai atvėrė naują puslapį ir Izraelį pamokė, kad kaip tik dabar pasirodė tikrasis jo Dievo veidas – jis nesaistomas tos žemės lopinėlio. Toks niekada ir nebuvo: jis pažadėjo šį kraštą Abraomui, kol dar tas ten nebuvo atvykęs. Jis išvedė savo tautą iš Egipto: ir viena, ir kita padarė dėl to, kad buvo ne vieno krašto Dievas, bet dangaus ir žemės valdovas. Ir tik dėl to jis galėjo savo neištikimą tautą išvaryti į kitą kraštą ir ten save paliudyti. Dabar tapo suprantama, kad šis Izraelio Dievas buvo ne toks Dievas kaip dievai, bet Dievas, valdantis visas šalis ir tautas. Tačiau toks jis galėjo būti tik todėl, kad pats viską sukūrė – dangų ir žemę. Treptyje, Izraeliui tariamai pralaimėjus, ateina suvokimas, jog Dievas savo rankose laiko visas tautas ir visą istoriją, jis viską remia, nes yra viską sukūręs ir turi visą galią.

Toks tikėjimas turėjo surasti savo veidą, viliojant regimai pergalingai Babilono religijai, besireiškusiai ištai- gingomis liturginėmis apeigomis, kaip antai, Naujųjų Metų šventės liturgija, kuria pasaulis būdavo liturgiškai sukuriamas ir įgyvendinamas iš naujo. Jis turėjo atrasti save didžiojo babiloniškojo pasakojimo apie sukūrimą

Enuma Eliš, vaizduojančio pasaulio kilbę, akivaizdoje. Ten aiškinama, kad pasaulis gimęs iš viena kitai priešiš-
kų galybių kovos ir kad savo tikrąjį pavidalą įgijo pasi-
rodžius šviesos dievui Mardukui ir padalijus pirmaprada-
džio slibino kūną. Iš to perkirsto kūno radosi dangus
ir žemė. Tad ir skliautas, ir žemė esą nužudyto slibino
perskrosta kūnas, o iš slibino kraujo Mardukas sukūrė
žmones. Čia susiduriame su kraupiu požiūriu į pasau-
lį ir žmogų: pasaulis iš tikrųjų yra slibino kūnas, žmo-
gaus gyslomis teka slibino kraujas. Iš pasaulio pagrindo
sklinda kraupumas, o žmogaus gelmėje tūno maištas,
tai, kas demoniška ir bloga. Tik Marduko atstovas, Ba-
bilonio diktatorius, karalius, gali prislopinti demonišką
pradą ir palaikyti tvarką pasaulyje.

Tokie vaizdiniai nebuvo grynos pasakos: jais reiškėsi
žmogaus kraupoka patirtis, atsiradusi iš santykių su
pasauliu ir savimi pačiu. Juk gana dažnai iš tikrųjų at-
rodo, kad pasaulis yra slibino namai, o žmogaus krau-
jas – slibino kraujas. Apie visą tokią besiperšančią patirtį
Šventojo Rašto pasakojimu pasakoma: taip nebuvo. Visa
istorija apie kraupiasias galybes sutraukiama į pusę sa-
kinio: „Žemė buvo padrika ir dyka.“ Čia hebrajiškais
žodžiais nusakoma tai, kas būdavo apibūdinama kaip
slibinas, demoniškoji galybė. Dabar tai tėra niekas, pa-
lyginti su Dievu kaip vieninteliu Galinguoju. O dėl visos
šių demoniškujų galybių baimės pasakoma: pasaulį su-
kūrė ir savo rankose laiko vienintelis Dievas, amžinasis
Protas, kuris yra amžinoji Meilė. Tik tokiam fone aikštėn
iškyla grumtynės, slypinčios už Biblijos teksto; tikro-
ji drama yra tai, kad šiuo tekstu į šalį nustumiami visi
šie painūs mitai, o pasaulis kildinamas iš proto ir Dievo
žodžio. Šitai galima parodyti tekste žingsnis po žings-
nio. Pavyzdžiui, Saulė ir Mėnulis dabar vadinami švie-
suliais, kuriuos Dievas pakabina danguje, kad matuotų
laiką. Anuometiniams žmonėms turėjo atrodyti didžiulė
šventvagystė didžiąsias Saulės ir Mėnulio dievybes nu-
žeminti iki šviesulių laikui matuoti. Atskleisdamas, kad
pasaulis nėra demonų kivirčo vaisius, bet kyla iš proto,
iš Dievo proto ir remiasi Dievo žodžiu, tikėjimas, grum-
tynėse su pagonių mitais leidęs sušvisti tikėjimo šviesai,
parodė savo drąsą, blaivumą. Tad šis pasakojimas apie
sukūrimą yra esminės istorijos „apšvieta“, išsilaisvini-
mas iš žmogų engusių baimių. Jis reiškia pasaulio atida-
vimą protui, suvokimą, jog pasaulis racionalus ir laisvas.
Tačiau kaip *tikroji* apšvieta jis aikštėn iškyla tik tada, kai
žmogaus protas laikosi Dievo kūrybiškojo proto, kad
per tai laikytųsi tiesoje ir meilėje, apšvietai neišeinant iš
ribų, ir galiausiai nevirsta kvailybe.

Ir štai ką turime pridurti. Ką tik sakiau, kad ši tauta suvo-
kia, kas yra „sukūrimas“ grumdamasi su pagonių aplin-
ka, grumdamasi su Izraelio širdimi. Tai taip pat reiškia,
jog klasikinis pasakojimas apie sukūrimą nėra vienintelis

šventosios knygos tekstas apie tai. Iškart po jo pateikia-
mas kitas, anksčiau sukurtas, kupinas kitokių įvaizdžių.
Psalmėse aptinkame dar vieną, po jų stengiamasi tikėji-
mą sukūrimu nuskaidrinti: susitikus su graikų kultūra,
tema išminties raštijoje perminkoma naujaip, nesilaikant
senųjų įvaizdžių, pavyzdžiui, septynių dienų ir t. t. Tad
galime matyti, kaip pačioje Biblijoje įvaizdžiai vis nau-
jaip pritaikomi toliau žengiančiam mąstymui, vadinasi,
perkeičiami siekiant vis iš naujo paliudyti vieną *žinią*, ti-
krai atėjusią iš Dievo žodžio, – žinią apie Dievo kūrinys-
tę. Pačioje Biblijoje įvaizdžiai parenkami laisvai, nuolatos
vienas kitą taiso, tokiu lėtu, besigrumiančiu žengimu
priekin parodant, kad tai tik *įvaizdžiai*, per kuriuos atve-
riami gilesni ir didingesni dalykai.

3. Kristologinis kriterijus

Turėtume dar pridurti esminį momentą: su Senuoju Tes-
tamentu kelias nesibaigia. Tai, kas apmąstoma vadina-
mojoje išminties raštijoje, yra ilgo kelio paskutinis tiltas,
vedantis prie Jėzaus Kristaus žinios, į Naująją Sando-
rą. Tik čia atrandame galutinį, norminį Šventojo Rašto
pasakojimą apie sukūrimą: „Pradžioje buvo Žodis. Tas
Žodis buvo pas Dievą, ir Žodis buvo Dievas... Visa per
jį atsirado, ir be jo neatsirado nieko, kas tik yra atsiradę“
(*Jn 1, 1.3*). Jonas čia sąmoningai dar kartą perima Bibli-
jos pirmuosius žodžius ir kartu su Kristumi naujaip per-
skaito pasakojimą apie sukūrimą, kad iš naujo ir galu-
tinau pasakytų, kas yra tas įvaizdžiais reiškiamas Žodis,
kuriuo Dievas nori sujaudinti mūsų širdis. Tad pasidaro
aišku: mes, krikščionys, Senąjį Testamentą skaitome ne
kaip savarankišką ir nesavarankišką, bet su Juo ir per
Jį. Todėl Mozės įstatymo, švarumo nuostatų, valgyimo
priesakų ir viso kito neprivalome laikytis, nes Biblijos
žodis dėl to netampa beprasmis ar bereikšmis. Visa tai
skaitome ne kaip kažką, kas yra gatava ir nepriklausoma.
Skaitome kartu su Tuo, kuriame visa išpildyta ir
kuriame per tai atsiskleidžia visa to galiojamumas bei
tiesa. Todėl lygiai taip, kaip Įstatymą, su Juo kartu skai-
tome ir pasakojimą apie sukūrimą ir, remdamiesi Juo,
o ne naudodamiesi vėliau išrastais triukais, žinome, ką
Dievas per amžius pamažu norėjo įdėti į žmogaus širdį
ir sielą. Kristus išlaisvina mus iš raidės vergijos, būtent
taip sugražindamas įvaizdžių tiesą.

Tai žinojo ir ankstyvoji Bažnyčia, ir viduramžių Bažny-
čia. Jos žinojo, kad Biblija yra visuma, ir kad ją tikrai
girdime tik tada, kai jos klausomės remdamiesi Kristu-
mi, remdamiesi laisve, kurią Jis mums dovanojo, ir gilumu,
kuriuo jis, nugriaudamas įvaizdžių sieną, apreiškė
tai, kas amžina, tvirtą pagrindą, ant kurio visada gali-
ma stovėti. Tik Naujųjų laikų pradžioje imta pamažu
užmiršti šią dinamiką, gyvąją vienybę Rašto, kuri gali-
me suprasti tik kartu su Kristumi, vadovaudamiesi jo

mums dovanojama laisve ir per tai tikrumu, kylančiu iš šios laisvės. Stiprėjantis istorinis mąstymas troško skaičiuoti kiekvieną tekstą vien kaip tokį, grynai tokį, koks parašytas. Norėta tiksliai paaiškinti pavienį tekstą ir buvo užmiršta, kad Biblija yra visuma. Vienu žodžiu, tekstai skaityti žvelgiant ne priekini, bet atgalios, t. y. prieš akis turint nebe Kristų, bet jų spėjama kilmę. Norėta pažinti, ką koks nors tekstas sako ar kas jis yra ne remiantis užbaigtu pavidalu, bet jo ištakomis, atsiradimu. Būtent atsiribojant nuo visumos, akcentuojant pavienio teksto raidiškumą, prieštaraujantį Biblijos tekstų visai vidinei esmei, bet dabar laikomą vieninteliu moksliniu, kilo iki šių dienų tikėjimą slegiantis konfliktas tarp gamtamokslio ir teologijos. Jo neturėjo būti, nes tikėjimas nuo pradžių buvo didesnis, platesnis ir gilesnis. Tikėjimas sukūrimu ir šiandien nėra netikroviškas, ir šiandien yra racionalus. Net remiantis gamtamokslio rezultatais tai „geresnė hipotezė“, daugiau ir geriau paaiškinanti nei visos kitos teorijos. Tikėjimas yra racionalus. Kūrinijos racionalumas kyla iš Dievo proto: jokio kito įtikinamo atsakymo nėra. Dar ir šiandien galioja tai, ką 400 m. pr. Kr. pasakė pagonis Aristotelis, prieštaraudamas tiems, kurie teigė, jog viskas atsiradę per atsitiktinumą – *ek t'automatou*; jis tai pasakė, nors pats nepažino tikėjimo sukūrimu (3). Pasaulio racionalumas leidžia mums pažinti Dievo protą, o Biblija yra ir lieka tikroji „apšvieta“, atidavusi pasaulį žmogaus protui, o ne išnaudojimui, nes atvėrė protui kelią pažinti Dievo tiesą ir meilę. Todėl ir šiandien neturime slėpti tikėjimo sukūrimu. *Neturime teisės* jo slėpti, nes tik tada, kai pasaulis yra kilęs iš laisvės, meilės ir proto, tik tada, kai šitai yra tikrosios grindžiančios galios, galime vieni kitais pasitikėti, galime žengti į ateitį, galime gyventi kaip žmonės. Tik todėl, kad Dievas yra visų daiktų Kūrėjas, jis yra jų Viešpats, ir tik todėl galime jam melstis. Juk tai reiškia, kad laisvė ir meilė yra ne bejėgiškos idėjos, bet pagrindinės tikrovės galios.

Todėl galime bei trokštame ir šiandien, kupini dėkingumo ir džiaugsmo, išstarti Bažnyčios tikėjimo išpažinimo žodžius: „Tikiu į Dievą, Tėvą Visagalį, dangaus ir žemės Sutvėrėją.“ Amen.

Nuorodos

(1) Toks Pradžios knygos aiškinimas gerai perteiktas, pvz., M. Schmaus. *Katholische Dogmatik II*. München 1949, 30–39, ten taip pat daug literatūros nuorodų.

(2) Plg. čia ir toliau: Cl. Westermann. *Genesis I*. Neukirchener Verlag ³1983, 1–103; Dėl Biblijos skaitymo laikant ją joje besiskleidžiančios istorijos vienybe žr.: H. Gese. *Zur biblischen Theologie. Alttestamentliche Vorträge*. München ³1989, 9–30.

(3) Plg. Aristotelis. *Metaphysik Z 7*. Ed. Academia Regia Borussica. Darmstadt 1960, 1032.

Europos socialinės dienos

Spalio 8–11 d. Gdanske keli šimtai katalikų buvo susirinkę į pirmąsias Europos socialines dienas. Pakvieti Europos Sąjungos vyskupų konferencijų komisijos (COMECE), vokiečių katalikų iniciatyvos Vidurio ir Rytų Europai *Renovabis* bei Europos solidarumo centro, vyskupai, kunigai ir pasauliečiai važiavo į Gdanską su šūkiu: „Solidarumas – iššūkis Europai“. Diskusijų pagrindą sudarė popiežiaus Benedikto XVI enciklika *Caritas in veritate*. Įkvėpti krikščioniško tikėjimo, dalyviai nagrinėjo socialinę žmogaus prigimtį ir Europos socialines realijas.

Pranešėjai bei komentatoriai ragino atsigręžti į tikrąją Europos Sąjungos tikslą – būti ir veikti kartu bei kurti visapusišką gerovę savo piliečiams. Solidarumas buvo pavadintas iššūkiu, nes jis neatsiejamas nuo aktyvaus dalyvavimo, įsitraukimo kuriant bendrąją gerį. Remiantis principu „tarnauti vienas kitam meilėje“ (*Gal 5, 13*), socialinės institucijos buvo raginamos gerbti autonomiškos veiklos erdves, kad kiekvienas asmuo galėtų atskleisti savo potencialą. Bendrojo gėrio strategijai reikia teisingos visuomenės, kurioje utilitarizmas ir materializmas užleistų vietą dalijimuisi – kaip to reikia, rodo ir šiandieninė ekonominė krizė. Pranešėjai kalbėjo ne tik apie institucijas, bet ir apie asmeninę kiekvieno pareigą kurti solidarią ir teisingą visuomenę. To pradžia – šeimoje. Šia tema kalbėjo ir Lietuvos Seimo narys, buvęs socialinės apsaugos ir darbo ministras Rimantas Dagys. Jis pristatė Lietuvoje vykstančias iniciatyvas, skirtas šeimai sustiprinti.

Dalyviai džiaugėsi galimybe susitikti ir kalbėtis apie tai, kas viešojoje erdvėje nepelnytai pamirštama. „Tai nuostabu, kad tiek žmonių iš įvairių kampelių čia atvažiavo kalbėti apie solidarumą, – sakė žurnalistas ir Airijos. – Tokie renginiai turi tapti tradicija, nes taip galime atkreipti dėmesį į dalykus, svarbius visai visuomenei.“ Europos socialinių dienų dalyviai aplankė simbolines Gdansko vietas. Renginio pabaigoje paskelbta deklaracija ragino laikytis solidarumo ir kurti bendrą gerį Europoje. –rs-

Penki nauji šventieji

(KAP, KAI) Spalio 11 d. Romoje buvo kanonizuoti penki nauji šventieji: lenkas arkivyskupas Zigmantas (Zygmunt Sczęsny Felinski, 1822–1895), prancūzė vienuolė, Mažųjų vargo seserų kongregacijos įkūrėja Kryžiaus Marija (Jeanne Jugan, 1792–1879), ispanas dominikonas, Apreiškimo Švč. M. Marijai seserų kongregacijos įkūrėjas Pranciškus (Francisco Coll y Guitart, 1812–1875), ispanas trapistas Rapolas (Rafael Arnaiz Baron, 1911–1938) ir belgas raupsuotųjų misionierius Damijonas (Joseph

Damian de Veuster, 1840–1889). Dėl prasto oro kanonizacijos Mišių liturgija buvo perkelta į Sv. Petro baziliką. Keliolika tūkstančių tikinčiųjų taip pat dalyvavo liturgijoje susibūrę Sv. Petro aikštėje. Iškilnėse dalyvavo Lenkijos prezidentas Lechas Kaczynskis su žmona, Prancūzijos premjeras François Fillonas ir Belgijos karalius Albertas II su karaliene Paola. Homilijoje popiežius susiejo naujųjų šventųjų gyvenimą su liturginiame skaitinyje nuskambėjusiu Jėzaus kvietimu sekti paskui jį. Apibūdindamas arkivyskupą Zigmantą Felinskį popiežius lenkiškai priminė, kad jam teko liudyti tikėjimą labai sudėtingu metu. Varšuvos arkivyskupas rūpinosi tikinčiųjų ugdymu, pagelbėdavo vargšams ir našlaičiams. Prieš 1830 m. sukilimą jis stengėsi išvengti nereikalingo kraujo praliejimo, tačiau prasidėjus sukilimui ir vėliau prasidėjus represijoms, ryžtingai stoji ginti pavergtųjų. Caro įsakymu 20 metų turėjo praleisti tremtyje Jaroslavlyje prie Volgos ir niekada negalėjo grįžti į savo vyskupiją. Benediktas XVI pabrėžė, jog kanonizuotas lenkų arkivyskupas kiekviena proga išlaikė nepajudinamą pasitikėjimą Dievo apvaizda.

Apie kanonizuotą dominikoną šventąjį Pranciškų (Francisco Coll y Guitart) popiežius ispaniškai sakė, jog jo aistra buvo pamokslauti. Jis keliavo vykdydamas liaudies misionijas, sėjo ir gaivino Dievo žodį Katalonijos kaimuose ir miesteliuose padėdamas žmonėms gyvai išgyventi susitikimą su Dievu. Popiežius pabrėžė, kad evangelizacinėje veikloje šventasis pamokslininkas ypač akcentavo Sutaikinimo sakramento svarbą, meilę Eucharistijai ir ištvermingumą maldoje. Šventasis įkūrė Apreiškimo Švč. M. Marijai seserų kongregaciją, idant plėtotų vaikų ir jaunimo švietimą.

Apie raupsuotųjų apaštalą šventąjį Juozapą Damijoną de Veusterį popiežius kalbėjo flamandų ir prancū-

zų kalba. Jėzaus ir Marijos širdžių misionierių kongregacijoje jis gavo Damijono vardą. Būdamas 23 metų paliko tėvynę ir nuvyko skelbti Evangelijos Havajų salose. Ne be baimės ir pasibjaurėjimo apsisprendė vykti į Molokajo salą tarnauti visų paliktiems raupsuotiesiems. Jis taip pat užsikrėtė ta nepagydoma liga. Šventasis tapo kenčiančiu ir raupsuotu tarnu tarp kitų raupsuotųjų per paskutinius ketverius gyvenimo metus. Pasak popiežiaus, naujas šventasis ragina pažvelgti į įvairius raupsus, išdarkančius mūsų brolių žmogiškumą, taip pat šiandien reikalauja iš mūsų daugiau didžiadiškosios ir gailestingumo.

Popiežius ispaniškai pristatė dvasinį šv. Rapolo Arnaiz Barono paveikslą. Jis per nedaugelį metų pasiekė dvasinio gyvenimo viršūnių ir tai išreiškė savo gausiais laiškais. Pasak popiežiaus, šventasis Rapolas yra jauniui pavyzdys, akinantis nesitenkinti mažais dalykais, bet siekti Dievo meilės, pilnutinės tiesos ir neapsakomo džiaugsmo. Benediktas XVI ragino prašyti šio šventojo užtarimo, kad būtų atgaivintas vidinis dabarties krikščionių gyvenimas ir kad vienuoliai būtų žibintas, leidžiantis suvokti didžiulį Dievo troškimą, esantį kiekvieno žmogaus širdyje.

Pristatydamas šventąją Kryžiaus Mariją popiežius priminė, jog ji paskyrė gyvenimą seneliams. Rūpinosi brolių ir seserų, kurie dėl amžiaus tapo silpni, žmogiškuoju orumu. Ji troško būti vargšė tarp vargšų ir gyveno meilės slėpiniu. Jos charizma yra visuomet aktuali, kai tiek vyresnių žmonių, būdami savo šeimos narių apleisti, kenčia dėl skurdo ir vienatvės.

Europos vyskupų susitikimas

(KAP) Spalio 5 d. Paryžiuje vyko Europos vyskupų konferencijų tarybos (CCEE) plenarinis susirinkimas. Benedikto XVI laiške plenariniame su-

sirinkimui pabrėžiama, kad turi būti daromas skirtumas tarp valstybės ir Bažnyčios, tačiau Bažnyčios nedera atskirti nuo socialinio ir kultūrinio krašto gyvenimo. Bažnyčia privalo tęsti tiesos misiją siekiant žmogaus orumą atitinkančios visuomenės. Iš tikimybė žmogui, sukurtam pagal Dievo paveikslą, reikalauja drauge ištikimybės tiesai. Vyskupų kongregacijos prefektas kardinolas Giovanni Battista Re Europos vyskupų konferencijų pirmininkams sakė, kad Bažnyčios ir valstybės santykiuose siektinas „sveikas pasaulietiškas“. Pasak kardinolo, vyskupams tenka užduotis saugoti pamatines vertybes, dėl kurių neįmanoma derėtis: gyvybės, šeimos, ugdymo ir religijos laisvės vertybes. Kardinolas pabrėžė, jog tikėjimas ir protas gali tik bendrai išgelbėti žmogų. Tikėjimas turi visuomet nuskaistinti protą, tačiau taip pat protas privalo nuskaistinti tikėjimą, kad jis išlaikytų tikrai žmogišką veidą. Pasak kardinolo prefekto, vyskupai privalo padėti Europos žmonėms iš naujo rasti žemyno sielą.

Vengrijos primas CCEE pirmininkas kardinolas Peteris Erdő įspėjo, kad Europoje neįmanomas vieningas santykių tarp Bažnyčios ir valstybės modelis. CCEE pavedimu atlikta šio klausimo studija atskleidė, kad per 20 metų po geležinės uždangos griuvimo Europos valstybėse išsiplėtojo labai įvairūs valstybės ir Bažnyčios santykiai. Kardinolas pabrėžė, jog Bažnyčia ir valstybė turi vadovautis kiekvienos tautos tradicijomis – nepageidautina siekti vieningo, visam žemynui tinkančio šių santykių reguliavimo.

CCEE viceprezidentas kardinolas Jeannas-Pierre'as Ricardas sakė, kad Prancūzijoje santykiai tarp valstybės ir Bažnyčios nebėra priešiški. Kardinolas priminė, jog Prancūzijos Bažnyčia bando taikyti naujoviškus modelius dalyvaudama viešuose debatuose, pavyzdžiui, diskusijoje apie bioetikos įstatymus.

Afrikos sinodo pasiūlymai

(KAP, KAI) Spalio 20 d. buvo pristatytas Afrikai skirtos Vyskupų sinodo II asamblėjos pasiūlymų dokumento (*Propositiones*) projektas. Vadovaudamasis šiais pasiūlymais Benediktas XVI vėliau paskelbs posinodinį paraginimą. Sinodo pasiūlymų tezėse raginama spręsti Afrikos žemyno problemas remiantis Bažnyčios socialiniu mokymu. Vyskupai patvirtina įsipareigojimą plėtoti ekumenizmą ir dialogą su kitomis religijomis, ypač su islamu. Sektinu pavyzdžiu nurodomas 1986 m. Asyžiuje vykęs Maldos už taiką susitikimas. Pasiūlymuose pabrėžiama, kad atmestinas fundamentalizmas ir piktnaudžiavimas religija politiniais tikslais. Pabrėžiama religijos laisvė kaip pamatinė žmogaus teisė. Pasak dokumento, katalikų socialinis mokymas privalo turėti didesnę įtaką Bažnyčios visuomeniniam ir politiniam angažavimuisi, ypač žmogaus teisių gynimo, aplinkosaugos ir ginklavimosi ribojimo srityse. Žvelgdami į globalizacijos procesą, vyskupai smerkia tarptautinių koncernų vykdomą grobuonišką išteklių naudojimą, taip pat pritaria, kad neturtingoms valstybėms būtų anuliuotos užsienio skolos. Pritariama ir mikrokreditų programoms siekiant stiprinti vietos ekonomiką. Projekte raginama plėtoti demokratiją, rašoma apie priemones siekiant užkirsti kelią išsilavinusių žmonių migracijai, svarstoma apie šeimos apsaugą ir kovą su AIDS. Vyskupai ragina Afrikos valstybes panaikinti mirties bausmę.

Nauja struktūra anglikonų tradicijos katalikams

(KAP, KAI) Spalio 20 d. Tikėjimo mokymo kongregacijos prefektas kardinolas Williamas Levada spaudos konferencijoje pranešė apie sprendimą įkurti asmeninius ordinarius anglikonų kunigams bei tikintiems, norintiems pereiti į Katalikų Bažnyčią. Apie tai pranešama Tikėji-

mo mokymo kongregacijos notoje, o po kelių savaičių šiuo klausimu bus paskelbta popiežiaus Benedikto XVI apaštališkoji konstitucija. Naujai steigiamose kanoninėse struktūrose anglikonų tikintieji galės išlaikyti savo liturgiją bei dvasines tradicijas, o drauge bus įgyvendinta pilnutinė ir regima bendrystė su Katalikų Bažnyčia. Pasak kardinolo, Apaštalų Sostas tokiu būdu atsiliopė į anglikonų kunigų bei pasauliečių grupių iš įvairių pasaulio šalių prašymus. Šios priemonės atitinka ekumeninį dialogą, kuris ir toliau lieka Katalikų Bažnyčios prioritetas. Naujoji kanoninė asmeninių ordinariatų forma gali būti lyginama su kariniais ordinariatais. Šiuose asmeniniuose ordinariatuose kunigystės šventimai galioja taip pat vedusiems buvusiems anglikonų dvasininkams, tačiau vyskupystė numatyta tik nevedusiems dvasininkams. Asmeniniam ordinariatui vadovaus kunigas ordinaras arba vyskupas. Pasak kardinolo prefekto, naujieji ordinariatai steigiami pagal poreikius, derinant su vietos vyskupų konferencijomis.

Spaudos konferencijoje arkivyskupas Josephas Di Noia, dalyvavęs Tikėjimo mokymo kongregacijos pokalbiuose su anglikonų atstovais, teigė, kad anglikonų grupių priėmimas į Katalikų Bažnyčią nėra provokacijos pobūdžio. Pasak jo, maldos dėl krikščionių vienybės buvo išklaustytos nenumatytu būdu, o Apaštalų Sostas negalėjo neatsiliepti į šią dinamiką.

Savo ruožtu Anglikonų Bendrijos primas arkivyskupas Rowanas Williamsas spalio 20 d. paskelbė laišką anglikonų vyskupams, kuriame teigia, kad popiežiaus apaštališkoji konstitucija, palengvinanti anglikonams pereiti į Katalikų Bažnyčią, nėra nei prozelitizmo, nei agresijos aktas. Jis pabrėžia, kad popiežiaus sprendimas nepažeidžia ekumeninių santykių, bet atsiliepia į individualius bei grupinius anglikonų prašymus.

Bažnyčios žinios

Eina nuo 1996 sausio 15 dienos
du kartus per mėnesį

STEIGĖJAS

Lietuvos Vyskupų Konferencija
S. Skapo g. 4, 01122 Vilnius

LEIDĖJAS

Lietuvos Katalikų Bažnyčios informacijos centras
Papilio g. 5, 44275 Kaunas

REDAKcinė KOMISIJA

Pirmininkas

arkivyskupas Sigitas Tamkevičius SJ

Nariai:

mons. Gintaras Grušas
kun. Lionginas Virbalas SJ

Vyskupijų atstovai:

Kaišiadorių vyskupija / mons. Algirdas Jurevičius
Kauno arkivyskupija / Darius Chmieliauskas
Panevėžio vyskupija / kun. Rimantas Kaunietis
Šiaulių vyskupija / kun. Evaldas Alūza
Telšių vyskupija / kun. Remigijus Saunorius
Vilkaviškio vyskupija / mons. Arūnas Poniškaitis
Vilniaus arkivyskupija / kun. Saulius Bužauskas

VYR. REDAKTORIUS

Gediminas Žukas

REDAKTORIAI

Kastantas Lukėnas
Violeta Micevičiūtė
Asta Petraitytė

KORESPONDENTAI

kun. Žydrūnas Vabuolas / Vilnius
kan. Andriejus Sabaliauskas / Telšiai
Inesė Ratnikaitė / Šiauliai
kun. Gediminas Tamošiūnas / Kaišiadorys

ADRESAS

Papilio g. 5, 44275 Kaunas

TELEFONAI

Redakcija (37) 323 853
Platinimo tarnyba (37) 322 758
Faksas (37) 323 853
El. paštas lkbc@lcn.lt

SPAUDŽIA

LC „Dakra“
Savanorių pr. 192
44151 Kaunas

TIRAŽAS 800 egz.

ISSN 1392-6098

© 2009, „Bažnyčios žinios“